

ВІСНИК

V I S N I Y K

THE HERALD

супільно - політичний місячник

РІК XXXI, Ч. 11
YEAR XXXI № 11

ЛИСТОПАД — 1978
NOVEMBER 1978

ЦІНА 0.80 ЦЕНТИВ
PRICE \$ 0.80

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

З М І С Т

Невмирущі ідеї Першого Листопада	1
Принципи української політики ..	2
Із Заклику СКВУ ..	6
Ярослав Стецько — Шлях ідейної перемоги (закінчення з ч. 10)	7
Богдан Лівчак — Рейди „прогресистів” і „гуманістів”	12
Д-р Михайло Кушнір — Ідеалістичне розуміння історії (есеї)	15

ДОКУМЕНТАЦІЯ

Проф. д-р Павло Шумовський — Народ у Франції	17
Д-р Олег С. Підгайний—Нотатки до програми лівого відламу УРДП	18
Нові установи у Великій Британії (надіслане з Англії)	19
Д-р Володимир Комарницький — Про „Формування національної ідентичности” Павла Магочі	20

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА

Д-р О. Соколишин — „Шляхом Легенди” (рецензійний відгук)	23
Д-р О. Соколишин — „Михайло Грушевський” (НТШ)	23
Проф. І. Левадний — Київ у 1918 році (історична хроніка)	25
Панько Незабудько — Московська грипа (фейлетон)	34

**

У НАСТУПНОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Л. Рихтицький — „Ми є у війні!”, С. І. — „Одна з причин обмосковлення”, Наталка Дерлат — „Пієтизм до поляглих за волю” (спогад), Л. Полтава — „Українські мільйони” (репортаж), проф. І. Левадний — закінчення історичної хроніки „Київ у 1918 році” та багато ін. матеріалів.

В І С Н И Ю

НЕВМИРУЩІ ІДЕЇ ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА

Листопадовий Зрив 1918 року, цей величавий державно-творчий чин українського народу на підвладних Австрії українських землях, передав усю повноту влади над тими теренами в руки їх законних господарів і знаменував перехід Західньої України від змагань за свою незалежність до творення власної суверенної держави.

Цей чин був невід'ємною складовою частиною загальної боротьби українського народу за свою волю та самостійність і, разом з тим, став вислідом та завершенням усього попереднього столітнього розвитку Галичини і суміжних з нею західньоукраїнських земель, збуджених натхненням словом Маркіяна Шашкевича, живою близькою кожному українському серцю мовою „Русалки Дністрової”, могутніми закличками Великого Кобзаря, які від Дніпрових берегів долетіли до Карпат. Дальший рух обумовлений бурхливим піднесенням у буряні дні „Весни народів”, коли українці Галичини і Буковини висунули австрійському урядові вимогу волі своєму національному розвиткові і за тим усе зростаючою активізацією національного і культурного життя, вогненним словом Великого Каменяря, створенням Наукового Товариства ім. Шевченка з участю українських вчених з обох боків Збруча.

Думки про політичну свободу зростали зі скріпленням культурного та економічного життя. Мрії про власне військо почали здійснюватися під час грози і бурі Першої світової війни, їх втілював легіон славних Січових Стрільців, які на зеленій Маківці, коло Лисоні і Чорткова вкрили себе нев'янучою славою.

Волею всього народу західньоукраїнських земель, твердо висловленої у Львові під час нарад 18 і 19 жовтня 1918 року в історичному рішенні Національних Зборів, що набрали значення конституанти, на українських землях у межах габсбурзької монархії було проголошено Українську Державу.

Збройний виступ українського воєцтва під проводом Дмитра Вітовського, що його підтримали робітництво і молодь, в історичну ніч на 1-го листопада 1918 року, провів рішення конституанти в життя. Цей акт однодушно схвалили вся Галичина, Буковина Закарпаття. Новостворений державний організм був названий не Галицькою Державою, але Західньо-Українською Народною Республікою, чим підкреслювався її нерозривний зв'язок з центральними українськими землями. Цей зв'язок підтвердили і наддніпрянські загони, що під проводом отамана Андрія Долуда пліч-о-пліч з галицькими воєнками боронили Львів від польських напасників.

Першим кроком нового західньоукраїнського уряду була справа нав'язання стосунків з Українською Державою над Дніпром, щоб злитись з нею воедино.

Українська Національна Рада, як виразниця волі всього народу західньоукраїнських земель, проголосила 3 Січня 1919 року в Станиславові злиття Західньо-Української Народної Республіки з Українською Народною Республікою над Дніпром. У Києві на Софіївському майдані при урочистій симфонії церковних дзвонів це було підтверджено Універсалом Директорії. Історичний Універсал 22 Січня 1919 року був логічним і єдиноправильним завершенням державно-творчого акту 1-го листопада у Львові.

В обороні України мужньо змагались разом українці східніх і західніх земель. 30 серпня 1919 року з'єднані сили Наддніпрянської і Галицької армій спільно здобули Київ.

Коли українські землі опинились знов під ворожими окупаціями, воля народу України до самостійности і соборности лишилась незламна. На обох берегах Збруча зростав спротив займанцям. На сході він знайшов свій вияв у діяльності СВУ та СУМ-у, на заході — в широких акціях УВО, а потім ОУН. Ідеї 22 Січня і 1-го Листопада живили українське національне під-

ПРИНЦИПИ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

ПОРЯДКОМ ІНФОРМАЦІЇ

В половині вересня 1978 року відбулося засідання Консультативної Комісії Уряду УНРеспубліки і революційної ОУН, попереджене зустріччю в кінці серпня 1978 р. між п. Президентом М. Лівіцьким і п. Головою Я. Стецьком.

На засіданні обговорено ряд актуальних питань української визвольної політики, зокрема порушено справу дальшого відношення революційної ОУН до Державного Центру УНРеспубліки в екзилі. У висліді цього засідання вирішено оголосити спільний документ, текст якого подаємо.

Консультативна Комісія, після своєї чотирирічної діяльності, вважає за необхідне, саме в часі, коли відзначаємо 60-ліття проголошення суверенності і соборності Української Народної Республіки, подати до відома української спільноти на Батьківщині і в діаспорі устійнені нею Принципи Української Зовнішньої і Внутрішньої Політики.

ПРИНЦИПИ УКРАЇНСЬКОЇ ЗОВНІШНЬОЇ І ВНУТРІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ, УЗГІДНЕНІ НА НАРАДАХ КОНСУЛЬТАТИВНОЇ КОМІСІЇ УРЯДУ УНР І РЕВОЛЮЦІЙНОЇ ОУН

У спільному „Становищі до подій в Україні й у світі” із жовтня 1973 року, підписаному п. Миколою Лівіцьким, президентом Української Народної Республіки в екзилі, і п. Ярославом Стецьком, головою Проводу ОУН і головою Українського Державного Правління з 1941 р., з'ясовано тотальний наступ російського імперіялізму-шовінізму на укра-

.....
пілля, в дні Другої світової війни вони втілились в Акті 30 червня 1941 р., в героїчній Повстанській Армії, складеній з українців різних земель і віровизнань, але з'єднаних водноспільною метою боротьби за волю.

Ці ідеї живуть і в народі на Рідних Землях і поза ними, вони запалюють мужністю та завзяттям нові покоління українського народу, обумовлюють рухи шестидесятників і семидесятників, отчайдушних, Нескорених і збуджують в них гаряче прагнення діяти та боротись аж до досягнення великої мети — створення вільної соборної Української Держави. Л. Ів.

їнську націю, розвиток визвольних процесів в Україні й безперервну боротьбу українського народу за відновлення української Держави, міжнародно-політичну ситуацію в світі та перспективи революційно-визвольної боротьби поневолених у т. зв. СРСР народів. Одночасно підкреслено, що для здійснення наших національно-політичних завдань потрібна єдність усіх українських самостійницько-державницьких сил, які всюди і за всяких умов обстоюють безкомпромісові національно-визвольні, державницькі позиції українського народу. З цією метою створено й Консультативну Комісію революційної ОУН і Уряду УНР, яка одночасно мала розглянути можливості й передумови повернення ОУН до Української Національної Ради.

Спільне „Становище” з жовтня 1973 року покляло й основи для спільних зусиль Державного Центру УНР і революційної ОУН довести до консолідації всіх українських безкомпромісових самостійницьких сил і спрямувати їх на допомогу визвольній боротьбі Нескореної України.

Консультативна Комісія ОУН і УНР, обговоривши питання єдності українських національно-політичних сил та цілий ряд інших справ, узгіднила принципи української зовнішньої і внутрішньої політики.

Теперішній розвиток подій у світі, хоч і позначений політикою т. зв. детанту, повністю підтверджує оцінку міжнародної ситуації, з'ясовану в згаданому спільному „Становищі до подій в Україні й у світі”.

На сучасному етапі змагу за перебудову світу, історичним призначенням України є боротьба проти імперіялістичної Росії, відвічного загарбника, поневолювача нації і людини, руйнітника культурних і суспільних цінностей цивілізованого світу.

Україна, разом з іншими уярмленими російським імперіялізмом і комунізмом народами, творить окрему незалежну суверенну силу на світовій арені. Вона активно бореться проти співіснування світу рабства і тиранії поряд зі світом волі і державної незалежності націй. Вона організує власні сили поневолених націй та інші антиросійські й антикомуністичні національні сили до боротьби за поділ російської тюрми народів і знищення комуністичної системи. Російській імперії, маскованій т. зв. пролетарським інтернаціоналізмом, Україна протиставить систему незалежних національних держав усіх народів на їхній етнографічній території.

Російська імперія, не зважаючи на її намагання опанувати й поневолити цілий світ, перебуває в стані постійної внутрішньої кризи, зумовленої тривалою визвольною боротьбою поневолених в ній народів та протинародною комуністичною системою.

У 20-му сторіччі, коли завалилися одна за одною колоніальні імперії і з виру бурхливих подій вирости могутні національні сили, які визначають

дух сучасної епохи, не може бути місця й діля ос- ганької, надбургацької і найкороткішої в історії світу російсько-болгарської імперії.

Незвідні головні принципи української зовнішньої політики

1. Українська самостійницька зовнішня політика має за свою безпосередню мету поширити боротьбу за державне визволення України на міжнарод- ній арені. Незалежна зовнішньо-політична діяль- ність особливо важливий етатодовий чинник виз- вольної боротьби українського народу і може знач- ною мірою сприяти до її успішного завершення. Тому треба докласти всіх зусиль, щоб українсь- ка визвольна справа знайшла належне й місце в міжнародній політиці й не стала предметом торгів або причкою до будь-якого чужого втручання.

2. Українська зовнішня політика і зовнішньо-по- літична діяльність українських самостійницьких сил мусить ґрунтуватися на таких принципах:

а) власнопільна визвольна боротьба за віднов- лення незалежної, суверенної української держави на цілій українській етнотериторії і три- ватиме збереження та закріплення її за українським народом;

б) захист загальноукраїнських інтересів згідно з духовими і матеріальними потребами укра- їнського народу;

в) примат національної ідеї — пріоритетні міжна- ціональні союзи і співкування повинні творитися на принципі національно-державної суверенності і рівноправності партнерів, а передумовою для цього — є ліквідація російської колоніальної імперії; ос- новним елементом завіршнього етапу є національ- ний принцип організації світу, себто — система не- залежних суверенних держав на місці імперії, як передумова і шлях до співпраці й співкування од- наково вільних і рівноправних держав;

г) примат власних сил і чинників, орієнтувати- ся на власну націю, на її революційно-визвольні процеси, що відбуваються в Україні, і на ті сили, які вирішують та організуються у розгортанні ре- волюційно-визвольної боротьби;

а) постійно передобоводити намагання Москви у вісьмому світі ґракувати Україну, як внутрішню проблему ССР, рідше відкидати будь-яку орден- тацію на чужу інтервенцію, на т. зв. еволюцію в ССР і на антирежимну зміну в імперії, що при- водить до занепаду самостійницької думки і новит- ного радянського формулу "неперерішення" неохідно поборовати політику "еволюційного" ро- зрізних русофіль і захисників "еволюційного" ро- сійського-болгарського завершення. На визвольну боротьбу українського народу не можна було безпосередніми силами України, щоб можна було зосередити нашу визвольну боротьбу та спряму- вати всі наші сили й засоби проти російської ім- перії, як нашого і всіх волелюбних народів голов- ного всього;

б) намагання розв'язати етнічні проблеми (але не передстванити);

в) скріплювати взаємини і співпрацю з націо- нальними силами тих народів, які в сучасну пору опинилися у засягу впливів чи під безпосередньою російсько-болгарською окупацією і змагаються за свою державну незалежність і суверенність;

г) розбудовувати взаємини і співпрацю з наро- дами і державами, яким безпосередньо чи посеред- ньо загрожує російський імперіалізм і вони вияв- ляють заінтересованість ліквідацією загроз шти- ком розвалу російської імперії;

д) ініціювати, співтворити і брати участь в орга- нізаціях та діяльності світових і регіональних анти- комуністичних блоків і організацій, передумовою чого мусить бути визнання ними принципів націо- нально-державної суверенності поневоленних в ССР народів, що можливе тільки тоді, коли буде злікві- дована російська імперія;

е) всім спробам накинати нам позиції неперед- рішення із "лібералістичним" у "демократичним" росій- ській імперії, українська визвольна політика рідше- че протиставлять усюди і за всяких умов державно- творчі акції української нації, якими вона вже дав- но задокументувала свою незмінну волю бути су- вереном свого державного життя.

4. Позитивно розцінюючи ідею якнайширшої міжнародної співпраці і творення регіональних та світових міжнародних установа та організацій, укра- їнська зовнішня політика одначасно підкреслює, що таке міжнародне співробітництво мусить спира- тися на принципах рівності і державної незалеж- ності всіх народів, бо тільки тоді воно може при- нести народам бажаний добуток та забезпечення їхніх національних інтересів. Усякі федеративні, інтернаціональні й космополітичні концепції є тіль- ки знаряддя сильніших держав (потуг) для опа- нування і визискування інших, слабших мітарно або менших народів.

5. Сучасна міжнародна організація, Об'єднані Нації та проблем поневоленних народів. Об'єднані Нації як і її придумки, не заступають інтересів української держави, а тільки її інтереси. Українська визвольна політика на сучасному етапі мусить керуватися такими вимогами:

3. Українська визвольна політика на сучасному етапі мусить керуватися такими вимогами:

повинні бути побудовані на принципі суверенних представництв усіх націй, тому т. зв. ССРСР і його сателіти мусять бути усунені з ОН та позбавлені прав заступати поневолені народи, яким належить право мати своїх власних правдивих представників у тій міжнародній організації.

6. Російський імперіалізм був і є спричинником національних лих і страждань народів цілого східноєвропейського та азійського простору. Тому в інтересі народів цілого світу, зокрема поневолених в т. зв. ССРСР, є якнайшвидша ліквідація російсько-більшевицької імперії і відновлення, або створення національних держав на їх етнографічних територіях.

7. Українська визвольна політика рішуче відкидає намагання деяких кіл пов'язувати й утотожнювати українську Державу, проголошену актами 22 січня 1918-1919 років, з т. зв. УРСР, як її перемницею, яка насправді є колонією російської імперії, а її т. зв. уряд виконує тільки директиви російського імперського центру.

8. Українська визвольна політика рішуче побоює намагання деяких кіл спекулювати ідеями і метою борців Нескореної України, накинути їм різні федералістичні, протирежимні, марксистсько-ленінські й інші інтернаціональні ліві орієнтації, підмінюючи ними їх національні ідеї і їхню боротьбу проти російської імперії усіх барв і систем за національне і соціальне визволення українського народу та відновлення української Держави. Українські нескорені борці не сміють бути предметом розгри на міжнародньому форумі, що намагаються робити ті міжнародні середовища, які хвилево критично наставлені до московської інтерпретації марксистсько-комунізму, а суттєво вороже ставляться до перебудови світу на національному принципі.

9. Українська зовнішня політика визнає, що впорядкування відносин в Центральній та Східній Європі і підсовєтській Азії, співпраця між Україною і країнами цього простору, може дати позитивні наслідки і спричинитися до тривалого миру та взаємної безпеки. Передумовою співпраці і приязні України з її сусідами є визнання принципу державної незалежності народів цього геополітичного простору та етнографічного принципу за основу територіального розмежування між державами на цьому просторі.

Головні принципи української внутрішньої політики

1. У боротьбі за відновлення незалежної української Держави правильно визначена і здійснювана внутрішня політика є одним із головних аспектів визвольної політики, яка має за завдання:

а) забезпечити організацію і мобілізацію внутрішніх сил нації політичним керівництвом та спрямувати їх на фронт визвольної боротьби;

б) протидіяти шкідливим впливам, які підривають силу й єдність національної спільноти, розкладають її чи дезорієнтують чужими ідеями та політичними орієнтаціями;

в) втримувати в нації живим її державницько-політичний ідеал та свідомість її історичного призначення;

г) спрямувати всі дії, прагнення і почини суспільних груп і верств, різнорідних організацій, установ та поодиноких осіб на фронт боротьби за національно-державне визволення, підпорядковуючи йому всі партикулярні інтереси.

2. Наша внутрішня політика завжди має бути всеукраїнська, соборницька, вона мусить заступати інтереси цілої нації, всебічно охоплювати цілість її життя і безкомпромісово протиставлятися всім шкідливим проявам, які послаблюють силу нації, спричинюють її розбиття, політично-партійну атомізацію та намагаються підмінити державницько-політичний ідеал нації партійним доктринерством або орієнтацією на сторонні сили.

3. Українська визвольна боротьба, спрямована проти російських імперіалістів-гнобителів та їх підголосників, має за головну мету — самостійну, соборну, Українську Державу, про форму і лад якої вирішить сам український народ, згідно зі своєю волею.

4. Українська спільнота поза межами України — це органічна складова частина цілої української нації, з чого випливають і її відповідні обов'язки та завдання супроти українського народу і його визвольної боротьби. Життя і діяльність українців у вільному світі нерозривно пов'язані з Україною, з її національно-політичними й культурними ідеалами, потребами і вимогами. Всі головні й побічні сектори українського організованого життя за кордоном — політичний, релігійний, суспільно-громадський, науково-культурний, виховно-молодіжний, станovo-професійний, господарський та інші — зобов'язані дати свій якнайбільший вклад для справи визволення України і збагачення її культурної національно-духової скарбниці.

5. Не зважаючи на внутрішню зрізничкованість, що притаманна всім вільним суспільствам, вся діяльність українців у діаспорі, їх організацій, установ, товариств і підприємств, повинні ґрунтуватися на ідеях української державности, національного патріотизму і соборности, та на потребах безкомпромісової боротьби української нації за своє національно-державне визволення з-під російської окупації.

6. Вклад українців з-за кордону в національно-визвольну боротьбу на Рідних Землях, зокрема зовнішньо-політичною дією, належно оцінює і український народ, бо визволення України прийде наслідком праці, боротьби і зусиль усієї української спільноти, повної концентрації сил і засобів усіх українців, в Україні й за кордоном, необхідних для національного і соціального визволення українського народу.

7. Організоване українське суспільно-громадське, культурне й наукове життя за кордоном є також носієм і виразником загально-українського націо-

нального життя та загально-української дії на користь українській визвольній справі. Українські організації й установи за кордоном є тими формами-виявами, в яких можна плекати, вирощувати й розвивати національно-патріотичні сили, що стають базою для української визвольної політики та школою для підготовки державно-творчих кадрів.

8. Завершення суспільно-громадського сектора Світовим Конгресом Вільних Українців може уможливити успішне планування і координування діяльності крайових громадських центрів та інших подібних організацій і установ, сприяти розвитку багатогранного українського життя в різних країнах поселення українців, зміцнити їх духовий і фізичний потенціал молодим поколінням, вихованим і вирощеним на українських традиціях* державності й духовості.

Передумовою успішної дії і розвитку політичного і громадсько-культурного секторів є правильний розподіл їхніх компетенцій, визначених програмами і статутами.

Координаційний суспільно-громадський центр, яким є СКВУ, не може претендувати на диспозитивний центр політичних формацій, ані ставати намісткою українського політичного центру. Українське представництво в міжнародних політичних організаціях мусить мати політичний характер, як справжня репрезентація політично-державницьких прагнень українського народу та його визвольної боротьби, якої не вільно обмежувати комплексом оборони людських прав, бо ті права можна забезпечити тільки в суверенній власній державі, за яку Україна бореться. І це найсуттєвіше завдання української закордонної політичної репрезентації визвольної боротьби нашого народу, яка ведеться за розвал російської імперії і за відновлення Суверенної Соборної Української Держави, а не тільки за людські права, виборення яких в імперії є фікцією і самообманом поневоленого народу.

Громадські й інші подібні організації, в тому і їх надбудови, мають право й обов'язок допомагати всіма засобами визвольній боротьбі українського народу, але не мають права привласнювати собі компетенції української політичної репрезентації, що належить українському політичному секторові. Хто діє інакше, той не допомагає, а шкодить українській визвольній справі.

9. Релігія і Церква відіграла і відіграють у житті й духовості українського народу впродовж його історії особливу роллю і далі мають особливе значення в його національно-релігійних прагненнях. Тому необхідно докласти зусиль, щоб українські національні Церкви зберігали свої прадідні патріархальні права, що скріплять національні й духові (релігійні) сили українського народу.

10. Взаємовідношення між українськими політичними партіями й організаціями та їхня консолі-

дована дія визначається інтересами української визвольної політики, вимогою конкретної політичної дійсності та їхнім ставленням до ідейно-політичних позицій Нескореної України, до потреб і вимог її революційно-визвольної боротьби з російсько-більшевицькою імперією за свою державну незалежність і суверенність.
Вересень, 1978.

За Консультативну Комісію

Від Уряду УНР
Д-р Т. Леонтій

Від революційної ОУН
І. Дмитрів

*) В тексті „Принципів” виступають від часу до часу скорочені назви „Уряд УНР”, „Державний Центр УНР”, „УНР” тощо, які треба читати як „Українська Народня Республіка”.

МАРШ НАЦІОНАЛІСТІВ

Зродились ми великої години
З пожеж війни, із полум'я вогнів,
Плекав нас біль по втраті України,
Кормив нас гнет і гнів на ворогів.

І ось ми йдем у бою життєвому —
Міцні, тверді, незламні, мов граніт,
Бо плач не дав свободи ще нікому,
А хто борець, той здобуває світ.

Не хочемо ні слави, ні заплати.
Заплатою нам радість боротьби:
Солодше нам у бою умирати,
Ніж в пугах жити, мов німі раби.

Доволі нам руїни і незгоди;
Не сміє брат на брата йти у бій,
Під жовтосинім прапором свободи
З'єднаєм весь великий нарід свій.

Велику правду, для усіх єдину,
Наш гордий клич народів несе:
Батьківщині будь вірний до загибуні!
Нам Україна вище понад все!

Веде нас в бій борців упавших слава.
Для нас закон найвищий та приказ:
Соборна Українська Держава —
Міцна й одна від Сяну по Кавказ.

ІЗ ЗАКЛИКУ СКВУ

У січні 1978 року проминуло 60 літ від проголошення Четвертого Універсалу в Києві і створення Української Народної Республіки. В листопаді цього року є 60-тиліття Листопадового Чину — встановлення на Західноукраїнських Землях, в Галичині й Буковині, Державного Уряду Західної Области Української Народної Республіки.

У ці 60-тиріччя історичних подій в дні 23-26 листопада 1978 р. відбудеться у Нью-Йорку Третій Світовий Конгрес Вільних Українців. Це буде велика маніфестація нашої спільноти у вільному світі, як вияв ОДНОСТИ, як вияв ВОЛІ й РІШУЧОСТИ продовжувати визвольну боротьбу за Незалежну, Самостійну, Соборну Україну, за ПРАВО людини бути вільною від страху, злиднів, від переслідувань за національні, релігійні й політичні переконання, що їх терпить поневолений московсько-большевицьким окупантом нарід в Україні.

Спрямуймо всю нашу моральну силу й наші намагання: „В ОБОРОНІ ПРАВ УКРАЇНИ — ЗА ДЕКОЛОНІЗАЦІЮ ССРСР”, і під таким аспектом проходять наради Третього Світового Конгресу Вільних Українців...

Найголовніші завдання Світового Конгресу Вільних Українців і його Секретаріату є:

1. Давати всяку можливу допомогу українському народові в його боротьбі за волю й державну незалежність.
2. Робити заходи й вести широку інформацію на міжнародному терені, щоб в Україні нарід користав з Універсальної Деклярації Прав Людини.
3. Провадити працю за збереження української національної ідентичности у вільному світі й плекання української мови, культури, традицій.
4. Координувати суспільно-громадську працю українських громад у всіх країнах поселення і дбати про одність вияву нашої громадської думки.

Світовий Конгрес Вільних Українців має бути загальною мобілізацією нашої внутрішньої настанови, нашої віри в слушність Української Визвольної Боротьби, нашого хотіння зберегти у вільному світі нашу українську духо-

вість, зокрема допомогти всіма можливими засобами нашим братам і сестрам, які в Україні змагаються з московським окупантом, щоб визволитися з ярма неволі.

Стоїмо на фронті боротьби за найкращі ідеали народів, за свободу думки й слова, за свободу релігійних і політичних переконань — в цей час, коли найкращі з нашого народу в Україні жертвують своїм життям і здоров'ям в обороні фундаментальних прав людини. Чи ж можемо бути байдужими?! Московський окупант в Україні продовжує переслідування народу і за саму відвагу домагань здійснення прав, загарантованих самою советською „конституцією”, запроторює людей в тюрми, в бжевільні й концентраційні табори. Окупант продовжує русифікаторський натиск. Доля накладає на нас — двомільйонну українську спільноту у вільному світі — заговорити вільними устами в ім'я правди в змаганні до ВОЛІ нашого народу в Україні. Від гетьмана Івана Мазепи через наші новітні визвольні змагання У К Р А Ї Н А кличе нас до спільної дії...

В Україні найкращі з народу приносять себе в жертву за відвічні права, дані людині Богом. Над ними окупант проводить жорстокі, безправні засуди. Розбудім у собі завзяття, віру й відданість потребам українського народу, бо на сторінках історії буде записана лише наша активність, наша творчість, наша допомога в змаганні народу до волі.

Станьмо перед маєстатом У К Р А Ї Н И й скажім самі перед своєю совістю, що ми для Н Е Ї зробили!

Президія Секретаріату СКВУ

30-РІЧЧЯ „ГОМОНУ УКРАЇНИ”

Минає 30 літ з часу виходу в світ першого числа нині широковідомого незалежницького тижневика „Гомін України”.

Тижневик стоїть на чітко визначених національно-політичних позиціях, як один із часописів УВ-Фронту, інформує про події в світі, в Нескореній Україні, в громадах. Значну увагу приділює справам української культури.

Бажаємо дальших успіхів братньому часописові!

Ярослав Стецько

ШЛЯХ ІДЕЙНОЇ ПЕРЕМОГИ

(Закінчення)

ПИТАННЯ ЗМІСТУ ВАРТОСТЕЙ

Ідеологічна й збройна війна проти большевизму й російського імперіялізму може бути успішна тільки за такої передумови:

Москва пред'являє людству за поміччю марксизму, комунізму, ленінізму, діалектичного й історичного матеріалізму свій образ суцільного змісту життя від матеріалістичної метафізики — тобто атеїзму — по через історичний матеріалізм, інтернаціональну антинаціональну класократичну доктрину, соцреалізм в культурі, до суцільної колективізації й етатизму господарки та монопартійної диктатури. Остаточна мета: світова комуністична російська імперія тоталітарних деспотів з нівеляцією націй, з нівеляцією родини, як тривалої остії морального й біологічного здоров'я нації, індивідуальності, як творчої людської богоподібної істоти.

Чи це новий Вавилон? Чи передбачаючи його Валентин Мороз, український історіософ, засуджений на 14 років ув'язнення, підняв Космач, маленьке містечко України — перлину народнього мистецтва — з тисячолітньою християнсько-національною народньою культурою, як протиставлення перемішанню народів, що його символізує Вавилон, нова Москва, як центр світової комуністичної імперії перемішаних народів, як це намагається зробити тепер Москва вже в СРСР?!

Наша відповідь: Це є зовсім неvistачальне, що чинить і то в моральному, а далеко не в політичному відношенні, офіційний Захід, коли пробує протиставляти суцільному образі життя, накиданому марксо-большевизмом — лише ідею свободи одиниці! Свобода це рамки, це передумова, це змога вибирати між різними вартостями й якостями й мати практичну можливість обране здійснити! Стоїть не тільки це питання, але питання змісту вартостей і якостей, які захищає Захід.

Російському комуністичному змістові — марксизмові, комунізові у всіх його видозмінах з т. зв. еврокомунізмом включно — треба протиставити суцільний образ змісту життя, вар-

тостей і якостей, який ми — вільний світ — захищаємо, за який ми боремося, який ми несемо уярмленим народам і людям. Без такого протиставлення двох суцільних образів життя — перемога неможлива! Конкретно: проти заперечення Абсолюта-Бога — стоїть ствердження Бога як Творця світу, проти інтернаціональної класократичної антинаціональної доктрини й практики стоїть афірмація національного принципу організації світу, національних спільнот, зрізничкування людства на нації як „думки Бога”, проти соцреалізму в культурі стоїть свободна культурна творчість, сперта на притаманних кожній нації релігійно-патріотичних первнях, проти знецінення людини — стоїть афірмація індивідуальності — людини як богоподібної істоти, проти розлюзнення родини як органічної клітки нації — стоїть родина як гарантія морального й біологічного здоров'я нації, проти колективізації сільського господарства — стоїть приватна трудова власність селянина на землі, проти суцільного етатизму в господарстві стоїть господарська доцільність трьох типів організації господарського життя — приватної, кооперативної і удержавленої власності, як це виправдується у практиці життя. І найсуттєвіше — проти імперії — національна держава! Розвал російської комуністичної імперії на національні незалежні держави — центральна передумова здійснення притаманного кожній нації образу життя її у його різних ланках!

Ми не уважаємо, що демолібералізм з його релятивізмом вартостей без визначення змісту вартостей є спроможний дати переможний бій комунізові й російському імперіялізові!

На нашу думку, лише визвольний націоналізм і катакомбне героїчне християнство й взагалі героїчна віра в Абсолюта врятує людство від загибелі!

Я з'ясовую непопулярні думки, але за ними стоять ті з першого фронту: українці, білоруси, литовці, латвійці, естонці, грузини, азербайджанці, туркестанці, вірмени, північні кавказці, ідельуральці, сибіряки, східні німці, словаки, хорвати, чехи, болгари, мадяри, румуни, ал-

банці, в'єтнамці, північні корейці, камбоджанці, лаотинці, китайці, кубинці й інші уярмлені комунізмом і російським колоніалізмом народи!

Не кожний авторитарний режим є запереченням демократії. Коли треба демократію рятувати за поміччю розгрому комуністичної диверсії, яка зі зброєю загрожує ліквідацією усіх фундаментальних свобод, то такий авторитарний режим не можна уважати лихом і його засуджувати, а треба допомогти йому перейти до нормального стану забезпечення свобод людини.

Сьогодні численні засуджують ген. Франка, але чи без його перемоги не стояли б російські комуністичні дивізії над Атлантиком? Будьмо справедливі в оцінці історичних явищ. Наші борці в уярмлених країнах гинуть за національну й демократичну ідею, за права нації й фундаментальні свободи одиниці, за права людини, за здійснення яких бореться визвольний націоналізм. Передумовою здійснення прав людини-одиниці є здійснення прав нації, тобто національної незалежної держави.

МОРАЛЬНА ОФЕНЗИВА ПРЕЗИДЕНТА ДЖІМІ КАРТЕРА

ЗСА у продовженні своєї антиколоніальної визвольної війни-революції з-перед 200 років, як традиційний носій ідеї свободи й незалежності націй, неоднократно підіймали універсальні ідеї свободи нації й людини. Президент Білсон висунув право на самовизначення народів, але не потрапив його захистити, президент Айзенгавер підняв ідею політики визволення поневолених націй, а Конгрес ЗСА Публічним Законом (Паблік Лью) з липня 1959-86-90 про Поневолені Нації визначив напрямні американської закордонної політики по лінії визволення поневолених у російській імперії і в комуністичній сфері панування народів і відновлення їх незалежних національних держав. Проте ж цей Закон остався голословною декларацією, яка має моральне, а не політичне значення під сучасну пору.

Президент Картер — ймовірно відступив крок назад, — не нав'язуючи до заяви президента Білсона й становища през. Айзенгавера, і зокрема зобов'язуючого усіх президентів ЗСА публічного закону про поневолені нації 86-90 з

1959, а висунув захист лише людських прав як напрямну американської політики. Але чи навіть ця декларація Президента не є тільки релігійно-етичного, чи теж політичного значення? Чи за нею стосовно російської комуністичної терористичної тоталітарної імперії підуть практичні заходи включно з економічною, політичною, технологічною пресією й розбудова засобів підтримки визвольної боротьби поневолених націй? Провал Заходу в Београді не вказує на це. Відмова підтримки урядом ЗСА т. зв. гельсінських груп в Україні, Литві, Грузії, Вірменії за здійснення домовлень стосовно людських і національних прав вказує на лише моральний аспект заяви президента Картера, принаймні, під сучасну пору. Преважкий засуд лідерів української групи за здійснення гельсінських домовлень — Тихого й Руденка — по 12 і 14 років ув'язнення, без реакції з боку уряду ЗСА — свідчить про неповажний підхід до проблеми прав людини й нації! Численні українські політичні й релігійні в'язні потрактували з усією повагою заяву Президента про неодмінний захист прав людини й відкрито виступили з солідарністю з президентом ЗСА, потерпівши за те страшно з рук тирана Брежнєва.

Якщо уряд ЗСА не має серйозного пляну починати ідеологічну війну з большевизмом, не повинен витворювати ілюзій серед тих, що борються й не провокувати їх уналявнюватися. Не уналявнюючися, борці за свободу зробили б більше для визволення своїх народів, як декларативним засвідченням солідарності.

През. Картер отримав звернення низки українських політичних і релігійних в'язнів з проханням надати їм громадянство ЗСА, чемпіона свободи у світі. Як прем'єр-міністр останнього незалежного українського уряду на українській землі я отримав звернення від українських політичних в'язнів, у якому читаємо:

„Протягом останніх років досить значна кількість людей, зокрема євреїв і росіян, отримали можливість виїхати з СРСР. Тому, що більшість з них, переважно із середовища відкритої опозиції, яка, не зважаючи на посилені репресії режиму, інтенсивно зростала впродовж останніх десятиріч, світова суспільна опінія отримала безпосередньо повнокровнішу інфор-

мацію про суть тоталітаризму в цілому, його практику, положення окремої особи й поневолення цілих народів.

Світ особливо добре поінформований про стан справ і гноблення євреїв в ССРСР, і це сприяло мобілізації світової громадськості, засобів масової інформації урядів багатьох держав для того, щоб протистояти насильству. В той же час українців серед тих, що виїжджають, майже нема, власне — зовсім нема.

Є в цьому й позитивний фактор, бо незначна (у відсотках до населення), але національно високо свідомо частина населення залишається на Україні.

І все таки, на мій погляд, активна причетність цієї частини українців до національно-визвольного процесу, культури, науки, принесла б Україні незрівнянно більшу користь у країнах Заходу і в середовищі нашої діаспори. Йдеться про збереження людей, які не можуть уже працювати на Україні. Охочих виїхати багато, але можливостей виїхати нема.

Усвідомлюючи складність ситуації (і щоб створити прецедент), ми, українські політ'язні — звернулися до Президента ЗСА з проханням надати нам права громадянства цієї держави. Ми, до речі, політ'язні, і це ще більше ускладнює прийняття рішення, але є тисячі людей „на волі”, які довгі роки перебувають під безпощадним тиском КГБ і, значить, у беззаконному положенні. В цьому полягає другособовий аспект проблеми.

Талановиті літератори, мистці, вчені переживають особисту трагедію, бо вони позбавлені можливості працювати творчо. Приректи на бездіяльність, убити талант — це більш витончений, але не менш жорстокий спосіб винищення цінностей української культури. Приклади: Опанасові Заливасі — маляреві європейського масштабу не дозволили ані одної персональної виставки. Талановиті поети — Ліна Костенко, Ігор Калинець не видали за десять років на Україні ні одної поетичної збірки. Іван Світличний — відомий літературознавець, — до арешту коло десяти років був безробітним, не надрукував жадної статті. Михайло Горинь — талановитий психолог працює як кочегар і за 12 років також не видав ні одної друкованої праці. Євген Сверстюк — відомий українсь-

кий критик і психолог репресований ще до арешту звільненням з роботи, і від того часу — ні одної друкованої праці. Василь Стус — один з кращих наших поетів — і ні одної книжки. Вигнано з наукових установ учених Р. Крип'якевича, М. Брайчевського, Я. Лошкевича й інших, зовсім не друкують літературознавців В. Іванисенка, В. Гориня, М. Косіва, В. Бадзьо, Р. Когадського, замовк талановитий прозаїк Р. Кудлих і десятки тих, які відмовляються творити оди і панегірики партії й тому не появляються на сторінках газет і журналів. Список таких людей можна доповнити сотнями імен.

Кожний із нас включається по-своєму в процес творення української культури й відродження нації — нової хвилі руху за нашу свободу...

З наведеного ряду фактів можна бачити, що в умовах тотального стеження й сваволі КГБ бути корисним для України на Україні неможливо. Саме тому я звертаюся до Вас з проханням скріпити своєю авторитетною рекомендацією, а також силою впливу зорганізованої української діаспори наші заяви на ім'я Президента Сполучених Штатів Америки про надання нам громадянства в тій країні.

Я ще раз звертаю Вашу увагу на те, що йдеться не про поодинокі випадки. Наведені фак-

НЕ ПОВЕРТАЮТЬСЯ, ВТІКАЮТЬ, ГИНУТЬ...

В останніх місяцях ц. р. почастишали випадки втечі людей із Куби Кастра, з червоних В'єтнаму й Камбоджі.

У Швейцарії втік аташе місії ССРСР при ОН Володимир Різун, який дістав пристановище в Англії, на правах політичного втікача.

У кінці серпня поляк із дружиною і дитиною захопив польський літак із східнонімецькими та польськими пасажирами і примусив пілотів осісти не в Сх. Берліні, а в Західному, на американському летовищі Темпельгоф. Тричленна родина залишилась на Заході, а з того літака вибрали свободу ще шестеро осіб, скористувавшись доброю нагодою втекти з комуністичного раю.

Біля Муру ганьби у Сх. Берліні загинув перебіжчик-юнак, а його подругу-дівчину схопили новітні червоні гестапівці...

З арабської країни Ємену втікають перебіжчики до ін. держав, бо там владу захопила просоветська хунта.

Видко, що в червоному раю — доходить до краю.

ти про життя кожного з нас лише ілюстрації, розкриття яких уже загрожує позбавленням свободи.

Але на Україні з аналогічними біографіями живуть тисячі людей, приречених на творчу смерть.

Репресії за переконання й творення духовних цінностей бувають різні: концтабір, заборона писати й малювати, конфіскація створеного і т. п. Методи різноманітні, а завдання одне — знищити українську духовність”.

Наш висновок: щоб перемогти, Захід мусить вести свою власну плянову ідеологічну війну, протиставляючи свій порядок у світі й свою концепцію життя й свої вартості російському, комуністичному, марксистському, ленінському уявленню життя, як її (війни) зміст ми запропонували на початку наших міркувань.

НЕОБХІДНІСТЬ ІДЕЙНОГО ПРОТИНАСТУПУ

Як уважливо Москва ставиться до основних проблем своєї ідеологічної війни й зокрема до національно-визвольних рухів по цей бік залізної заслони, бачимо з того факту, що інтегральною частиною Конституції ССРСР є наступні постулати політики ССРСР: У преамблі „Конституції” (брежнєвської) стоїть: „Ця перемога (у Великій Вітчизняній Війні) відкрила нові сприятливі можливості для зростання сил соціалізму, національного визволення... у всьому світі”... а в параграфі 28 Глава „Зовнішня політика”: „Зовнішня політика ССРСР спрямована на зміцнення світового соціалізму, підтримку боротьби народів за національне визволення і соціальний прогрес”... Отже загарбницькі війни, імперіялістична агресія, втручання у національні й соціальні процеси усіх народів і континентів є передбачені й зафіксовані в Конституції, яка зобов'язує до імперіялістичних воєн і загарбання усього світу! Гітлер у „Майн Кампф” виклав усю свою програму й плян агресії, так само, як Ленін. Рішниця лише у тому, що, наприклад, доповідь Розенберга у Лондоні була висвістана, збойкована англійцями й внеможливлена, так само, як під час французької революції якобінці не могли проповідувати своїх ідей в Юнайтед Кінгдом, але ідеї ворога, імпортовання троянських коней Москви — ленінізму, комунізму,

большевизму є з захопленням тепер приймані в країнах Заходу! Ідеї ворога є проповідувані теж з церковних амвон і з університетських катедр, а лідери компартії різних країн їдуть в Москву для винесення спільного рішення, як уярмлювати їх власні батьківщини! Зрада Батьківщини стала сьогодні samozрозумілою річчю! Чи це не є жах?!

Комплекс ідей і політичних концепцій, які повинні бути протиставлені в ідеологічній війні большевизмові, з'ясовані були раніше. Вони, зокрема, національні й людські права повинні бути політичним компонентом закордонної політики ЗСА, а не їх гуманітарною програмою. Концепт національних і людських прав мусить бути інтегральним елементом закордонної політики ЗСА як марксо-ленінізм, комунізм є інтегральним первнем російських операцій і плянувань, включно з надужиттям ідеї національно-визвольних рухів. Півтора мільярда людей живе в комуністичних тоталітарних державах. Національні й людські права, з уточненим змістом, як ми його пробували проаналізувати на початку наших міркувань, є великою зброєю теж для оборони свободи Заходу. ЗСА десятиліття нехтують національні й людські права поневолених націй в російській імперії — ССРСР — і в комуністичній сфері панування. ЗСА мусять бути у тому відношенні більше агресивні супроти ССРСР, вести більше агресивну політику після тотальної чергової програмої Заходу в Београді. Москва отримала черговий раз підтвердження ненарушності кордонів своєї імперії вслід за Гельсінками, а Захід не добився навіть згадки вже не про національні, але навіть про людські права у фінальному комунікаті Београдської Конференції. В обличчі смертельного ворога всього людства — большевизму, керівники країни мусять зрозуміти, що відношення вільних держав до них залежить від того, чи вони є речниками й захисниками, агентами тоталітарного комуністичного наступу, чи чемпіонами національних і людських прав, визвольного націоналізму й демократії! Міжнародні договори і міжнародне право стоять по боці ЗСА і вільних націй.

 ЧИ ПОЖЕРТВУВАЛИ ВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД
 „ВІСНИКА”?

ЗА ГЛОБАЛЬНУ ІДЕОЛОГІЧНУ ВІЙНУ

Проте ж до глобальної ідеологічної війни проти більшевизму конституції ЗСА й інших вільних націй є непридатні. Щоби мати успіх, вони мусять бути змінені у достосуванні до глобальної війни з глобальним ворогом, який конституцію своєї імперії достосував до агресивних, напасницьких воєн! А західні держави є неспроможні навіть надати право громадянства борцям за свободу і культурним діячам, які обороняють саму істоту людини й нації: національні культури! Єдиний Черчіль отримав громадянство ЗСА! А його повинні в ідеологічній війні мати змогу отримувати усі, хто стоїть за спільні ідеали всього людства, бо ЗСА — чемпіон свободи передового людства. Їх закордонна політика мусить спиратися на етичні засади, якщо вона має об'єднати навколо неї своїх громадян різнонаціонального походження. А змінені конституції вільних націй мусять дозволяти стосувати усі легальні можливості офензивного захисту борців за національні й людські права, всебічної підтримки національно-визвольної боротьби поневолених націй в російській імперії й комуністичній сфері панування й уярмлювання.

Необхідні політичні, економічні, а може й мілітарні пресії типу Москви й Куби в Анголі, щоб від етично-релігійних заяв перейти до політичної дії. А втім існує можливість стосувати цілий комплекс заходів згідно з міжнародно-правними вирішеннями й законами, в яких себе зловила російська комуністична імперія, плянуючи валити вільні нації. І це сталося бумерангом супроти неї, з погляду міжнародного права і з погляду непереможних протиріч в самій імперії. Цей бумеранг досі не використаний, включно — при усіх негативах — навіть гельсінгський бумеранг!

Хартія ООН про право на незалежність усіх народів світу, Універсальна Деклярація прав людини, резолюція ООН про деколонізацію усіх імперій світу 1960/1972, резолюція ООН з грудня 1976 проти виправданого ярма, схвалення в Женеві у червні 1977 нового міжнародного воєнного права, яке доповняє Гаазьку і Женевську Конвенції з 1949 р. про рівноправне трактування воєннополонених повстанських армій

з воєннополоненими регулярних армій. „Визвольні війни у майбутньому — як каже нове міжнародне воєнне право — включаються у комплекс міжнародних конфліктів”, — а в тому „включається також боротьбу проти колоніального панування, проти окуповання чужою державою”... (Воєннополонені Української Повстанської Армії ще в концтаборах. Це означає — війна України проти Росії триває далі).

Цей бумеранг, що його готовила Москва спільно з деякими державами Третього світу проти Заходу, обернути проти її імперії, розгорнути ідеологічну війну проти неї з позицій теж нею підписаних договорів проти вже давно неіснуючих імперій Заходу — використати проти неї — це є на потребу!

Доки Окцидент не усвідомить тієї істини, що йдеться не лише про уярмлені нації, але про його врятування, залишиться він у постійному відступі.

Пам'ятаймо: комунізм у наших уярмлених країнах збанкрутував, а його сила в ідейній слабості Заходу, в силі комуністичних і прокомуністичних, чи антинаціональних, антипатріотичних, антирелігійних, антигероїчних і антисоціальних елементів вільних націй!

Порятунок — в героїці життя, культурі нації — патріотизму, у вірі в Бога, в людину як богоподібне створення, в поборюванні гедонизму й егоїзму, культу мамони й матеріального понад усе, в поборюванні необмеженого прагнення зиску й визиску:

Спасення демократії без перемоги націоналізму й етики, епертої на релігії, неможливе!

Ярослав Стецько

ВІЩАНУВАННЯ 30-РІЧЧЯ НТШ В ЗСА

Слідом за іншими культурними осередками, українці в Чикаго відзначили 30-ліття діяльності Наукового Т-ва Шевченка в Америці, у кінці вересня ц.р. Громадська зустріч в аудиторії свв. Володимира і Ольги, принесла понад 3 000 дол. пожертв на видання 10-томової „Історії України-Руси” акад. М. Грушевського англійською мовою. Промовляв теперішній голова НТШ у ЗСА д-р Ярослав Падох. Була виставка видань НТШ, а також мистецька частина.

Богдан Лівчак

Огляд політично-воєнних подій

РЕЙДИ „ПРОГРЕСІСТІВ” І „ГУМАНІСТІВ”

Покійний вже сенатор Дірксен під час в'єтнамської війни висловив таке міркування: „Куди ж далі будемо ми, американці, поступатися перед натиском Москви? Та ж нам, — сказав пок. сенатор, — врешті не стане місця поступатися перед Москвою”.

По упадку Індокитаю, по тих моральних невдачах, як і по кардинальних помилках в Африці (в Анголі) за през. Форда, державний секретар Г. Кісінджер заявив, що політика детанти супроти Москви буде якась „твердша”...

Цього ніхто не міг ствердити, бо події вказували якраз на щось протилежне. Прийшли Гельсінки, де про „твердість” і говорити годі. Там през. Форд і 33 інші держави без жадного опору підписали, підтвердили усі завоювання Москви з 2-ої світової війни. Прийшов Білгород 1977 р. Москва добилась від усіх учасників, що навіть не було жадної згадки про людські права в кінцевому комунікаті.

А події шаленим темпом розвивалися і далі невпинно наростають по всім світі, а в Африці особливо. Згадати б криваву різню, більше як 10 тисяч щонайліпших людей, яких вимордували „ідеологічні гуманісти”, витреновані Москвою в Афганістані. Преса подавала, що на терені Алжиру кубинські інструктори вишколюють баскійських терористів, яких висилають до Іспанії, де вони мають творити „народну владу”. Зараз на наших очах діються цілком незрозумілі потягнення еспанського прем'єра Суареза, який якраз тепер чомусь уважав на „часі” відвідати кубинського ватажка у Гавані.

Найновіші події в Полудневій Америці, в Нікарагві, вказують на те, що комуністичні горлорізи упоєні успіхами на терені Африки, подумали піти в атаку і на другому кінці земної кулі.

Є вже наявні докази, що комуністичні партизани дістають зброю із сусідньої Костаріки, яку постачає Куба.

А дозвольте спитати: чи Куба має свої фабрики зброї?

Не дуже потішас і те, що державний департамент ЗСА вже перестеріг през. Сомозу, щоби він силою не старався здушити спротив комуністів...

Сенатор Франк Чирч твердить, що треба стримати всяку економічну допомогу для Нікарагви. Одним словом, примара Анголі висить над Нікарагвою і над Полудневою Америкою. Треба пам'ятати, що від Анголі почалося в Африці, де також Америка не дала допомоги антикомуністам в Анголі.

Зараз през. Сомоза вже покінчив з тими червоними „горілями”. Та як в телебаченні подавали, „горилі” заповіли, що за кілька тижнів вони знову почнуть „визвольну” боротьбу і можна не сумні-

ватися, що так буде: Москва зброю дасть, щоби ширити заколот, а при тому ловити свою рибку. В обличчі такого стану треба застановитися, чи добре думають представники американського уряду, коли так покvapно бажують довести до якогось замирення, а властиво до капітуляції.

Тут стічаємося з дивними категоріями думання: коли йшла боротьба з гітлеризмом, то всі однозгідно твердили, що гітлеризм треба знищити до тла; коли ж ходить про комунізм, то чомусь усі і вся стараються компромісами клеїти злагоду між чесними людьми і звироднілими бандитами, для яких влада є неподільною. Це вже доказали останні події в Ляосі, Етіопії і Афганістані.

**

Вгорі ми згадали про московську рибку. І справді, Москва тягне рибу і до риби, де попаде. Преса подала, що в Африці з усієї зловленої риби пажерлива Москва забирає 70%, Куба 20%, а африканським автохтонам остається „найбільша” пайка, бо аж цілих 10%. Годі й думати, що в ССРСР справді стало „лучше жити, стало веселіше”. Ця грабункова політика Москви іде якраз на освідомлення „визволенням” африканцям, — вони пізнають на своїй шкурі „благородність” московського ведмедя.

**

Ще повернімся до погроз, що Америка припинить Нікарагві допомогу (8 мільйонів дол.) Якось воно дивно звучить. Вправді, може з відходом през. Ніксона його доктрина, що „Америка буде помагати тим, які самі собі помагають”, вже не зобов'язує теперішній уряд, але в обличчі бандитських витівок Москви американський уряд мусів би таки зревідувати всякі потягнення.

Вожака з Гавани, з благословення Вожаків з Москви, вислав десятки тисяч вояків до Африки, які „помогли” запровадити комуністичний режим в Анголі, помогли Етіопії відбити сомалійців з провінції Огаден.

Треба підкреслити, що през. Картер заявою, що це є внутрішня справа Етіопії і Сомалі, пустив воду на млинове колесо, і воно змолотило так, як Москві треба було.

Зрештою, ще в Гельсінках усі 34 держави своїми підписами дали в руки атут кровожадній Москві, бо там вони підписали документ, що в ідеологічній площині змагання можна продовжувати в любій частині світу.

„Ідеологія” у московських горлорізів — це не система ідей і змагань, змагань якоїсь суспільної

кляси, групи, це є наперствування усякого роду ракет, танків, гармат, літаків, якими треба нищити усе, що стоїть їм на перешкоді для досягнення світової влади.

І так, запеклий горлоріз з Гавани, який під пологом Америки вбився в пір'я, веде цей „ідеологічний” змаг московською зброєю на обширах Африки, виславши туди цілі дивізії. Знас: Америка його не займе...

Рейди тих „прогресистів” і „гуманістів” охопили вже сотні тисяч миль. Кубинські вояки перебувають в кількох державах т. зв. соціалістичної співдружності у Африці.

Як дотепер, то зі сторони Заходу і Америки, крім словних „примирених” заяв, не було ще видно тієї, як назвав державний секретар Г. Кіссінґер, „твердості”; чули ми і дальше чуємо: „Збройних сил туди не пішлемо, не хочемо другого В'єтнаму”... Така „примиреність” Заходу і Америки додала пихи тому „великому” з Гавани, який заявив, що він може говорити про різні справи з представниками Америки, але це не може торкатися участі його „рейдуючих” військових частин!

Був такий час, якраз перед висилкою Гавани своїх військ до Африки, що Америка мала б уже відновити дипломатичні стосунки з Кубою. Варто подумати, яку політичну атмосферу це створило б, якщо б справді це сталось. І зараз през. Картер цілком серйозно думав такі дипломатичні зносини відновити, та дії рейдуючих „гуманістів” в Етіопії, Замбії, та врешті напад партизан з Анголі на Заір, провінцію Шаба, змусили ці спроби відтягнути.

**

У зв'язку з нападом партизан з Анголі на Заір постав великий шум. Знаємо, Франція і Бельгія вислали свої невеликі військові відділи парашутистів, щоб охоронити своїх громадян від загибелі. І там сталось якесь чудо, бо усі дотеперішні успіхи кубинських рейдуючих частин стали під знаком запитання. Червоних погнали геть.

Ті, які побоювалися, що в Африці може початися другий В'єтнам, переконалися, що не такий дідько страшний, як його малюють. Їхні побоювання виявилися безпідставними. Ті партизани, при активній участі кубинців, озброєні Москвою, вишкolenі Кубою, не мали охоти станути до бою з вояками французькими і бельгійськими, — вони чимскорше втекли до своєї бази в Анголі. Кубинські вожаки на чолі з Кастром напередими стали відхрещуватися від якоїнебудь причетности до дій партизан на терені Заіру...

В чім справа? А в тім, що рейдуючі кубинські частини ніде доти не стрічали великого спротиву від слабше озброєних антикомуністів. Такому станові сприяли всі зі Заходу, включно з Америкою.

Але поява французьких і бельгійських частин зробила „чудо”: партизани, серед яких були і кубинці, втекли з поля бою!

Одна справа мордувати безбронних жінок, ста-

рих і дітей, а друга — чинити опір воякам французьким і бельгійським. На це не було у тих комуністичних бандитів вояцького завзяття і вояцької честі.

Наскок французьких і бельгійських вояків захитав московський „міт” непереможности кубинців. Тому навіть „великий” Кастро мусів виступити із заявами, мовляв, кубинці були непричетні у тім нападі, а це тому, щоб не втратити обличчя. Цілком слушно закинув през. Картер, що Кастро відпекується від нападу на Заір, але не засудив того нападу.

**

Від довшого часу йдуть переговори між ЗСА і Москвою в справі демілітаризації Індійського океану. Переговори йдуть пиняво, бо Москва аж надто явно заангажована в різних африканських рейдах. Крім десятків тисяч кубинців в Африці, є також багато „інструкторів” і „спеців”, включно з генералами „победоносної” матушки Москви.

Переговори протягаються, бо в інтересі Москви є їх проволікати, бо ж цілком Москви не є заволодіти Анголею, Етіопією й ін. державами, включно з Родезією і Полудневою Африкою. Мета Москви — завоювати увесь той простір, зв. Рогом Африки, і мати бази, які будуть випадовими воротами на Індійський океан.

„Специ” від політики подають, що в тих гастролях, які охоплюють терени обабіч Родезії, Кастро переговорює з родезійськими комуністичними ватажками.

Найцікавіше, що підхоплюють ті „специ”, що дорадником Кастра в політичних справах є москаль Васілій Кузнецов. То така сама правда, як і те, що по колгоспах України головами є українці, а москалі-дорадники — наказують.

Відвідав Кастро й Етіопію, брав участь у святкуванні повалення монархії. На телевізії показували, скільки тієї „тьохніки” напхала Москва тільки в одну Етіопію, а на жнивах в Україні бракувало усякого транспорту, збіжжя загнивало...

Варто пригадати, як то в 1934 р. італійські фашисти окупували тодішню Абіссинію (Етіопію). У нас вдома кружляли такі жарти, що італійці не скидали жадних бомб з літаків, тільки гострі цвяхи, а босе абіссинське військо ішло вростіч. Зараз „гуманісти” з Москви озброїли абіссинців по-зуби. Та доходять вістки, що населення Етіопії голодує, може тому, що Москва гарбає усе, включно з рибою.

**

Переглядаючи ці справи, прислухаючись до тверджень през. Картера про дальше наголошування „права людини”, бачимо, що цей перший запал вже прохолов.

В розмові з ген. П. Григоренком през. Картер сам ствердив, що не він, а ген. Григоренко зробив більше в обороні прав людини, а повинно бути навпаки.

Московські харцизи, побачивши, що їм ніхто не закидає якихось грубих промахів, щось вроді, як це був зробив шляхетний американський амбасадор до ОН Мойніген про звільнення усіх політичних в'язнів, — вони, ці спеці від брехні, перейшли до наступу, що найкраще ми побачили в Білгороді, де Москва осягнула цілковиту перемогу.

Ніхто ні в Гельсінках, ні Білгороді не захищав прав окупованих держав Східної Європи. Дуже сумно спостерігати сьогодні, коли навіть през. Америки називає Сомалію „інвейдером“, бо вона ніби-то забрала чужу територію. Сумно тим більше, коли говориться про право людини, а промовчується права національні народу сомалійського й ін. народів.

От візьмим ще один приклад. Недавно на просторі кол. Східного Пакистану створилася нова держава Бенгладеш. Індійське військо, озброєне московською зброєю, зайняло цілу територію Східного Пакистану, і там стала нова держава. Ніхто ні словом не назвав індійців наїздниками. Який різний підхід до тих самих справ! В обох випадках московська зброя вирішувала, очевидно, ніяк не права людини.

При тім треба також ствердити, що ЗСА були тоді і зараз дальше є союзником Пакистану, і тодішній през. Ніксон не назвав ні Москву, ні Індію наїздниками на чужу територію.

Варто американським державним мужам над тим задуматися і прийти, врешті-решт, до правильних висновків, що підставовим є не право людини, а основним є право народу, яке лише тоді стане і правом людини.

Зараз годі передбачити хід дальших дій на терені Африки, та треба мати на увазі, що в ін. частинах світу, а в першу чергу в Європі, як ніде інде, крім прав людини жажливо потоптане право окремих народів. Вони стогнуть в ярмі московського поневолювача. А не бачити того, або ще гірше, не хотіти цього ствердити — це вже цілком недопустима справа для Західного світу.

Розбиття московської імперії принесе лад, права людини, а в першу чергу національні права усім поневоленим народам.

Зникнуть усі безплідні розмови гельсінські, білгородські, чи ще які там інші, на які покладають великі надії усі „оптимісти“ без ідеї — без визвольної ідеї.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОГО ВІДДІЛУ АБН В НЬЮ-ЙОРКУ

(Д-р Ол. Соколишин). — Після відповідної підготовки 16 вересня 1978 р. в Домі Визвольного Фронту в Нью Йорку відбулися Звичайні Загальні Збори Українського Відділу Американських Приятелів АБН в Нью-Йорку, які відкрив голова інж. Володимир Гладкий і якими провадила Президія: пп. Кор-

нель Василик — голова, мгр. Ярослав Дацків — секретар та п-і Дарія Степаняк.

Після схвалення протоколу попередніх річних зборів звітував голова інж. Вол. Гладкий, який вказав на участь Відділу в Конвенції Америк. Прият. АБН (ПАБНА) в Чикаго, участь у Конгресі ВАКЛ у Вашингтоні, в Балтицькій Маніфестації, у Болгарських урочистостях й наших імпрезах, як голодівці, маніфестації під ОН й советською амб., що вимагало часу й фінансових засобів. Д-р Ол. Соколишин доповнив звіт про участь у відзначенні Тижня Поневолених Націй, зокрема під Статуєю Свободи, де українці взяли верх, бо „Нью Йорк Таймс“ і „Дейлі Ньюз“ помістили світлини українських бандуристів о. Сергія Кіндзерявого, адмін. мгр. Мик. Чорний, де від АБН промовляла заст. голови АБН п-і Дарія Степаняк. Фінансовий звіт склав скарбник Вол. Копчинський, і після ділової дискусії багатьох, звіт прийнято й удлено абсолюторію уступаючій управі.

На внесок номінаційної комісії, в складі п-і Марії Нестерчук, Ярослава Косоновського й д-ра Ол. Соколишина, головою переобрано через аклямацію інж. Вол. Гладкого, заступниками п-ю Дарію Степаняк й д-ра Ол. Соколишина, секретар мгр. Яр. Дацків, орг. референт Яр. Косоновський, прес. реф. мгр. Яр. Савка, скарбник Вол. Копчинський, зв'язковий із Орг. УВФ — Богдан Качор, голова III-го Відділу ООЧСУ в Нью-Йорку. Також до звена зовнішніх зв'язків обрано таких членів: Ігор Зварич, Андрій Прятка — новообраний голова КУ ТУСМ ЗСА, Трена й Лідія Квасній. На рефер. Молоді обрано Корнеля Василика, на господаря Вас. Магала й на реф. окремих доручень: мгр. Бориса Потапенка, Оксану Дацків, Марію Нестерчук, Івана Макара, Осипа Сторожинського; прапороносцем — Петра Бурика й членом управи Мик. Вітенка з Озон Парку. До Контрольної Комісії обрано головою мгр. Мик. Чорного, а членами Осипа Старостяка й Василя Наума. Товариський Суд очолив адв. д-р Аскольд Лозинський з інж. Мих.Бурчаком та п-ю Донею Магаль, членами. Збори вітали ряд представників. На закінчення намічено плян праці, зокрема — відзначити бенкетом 35-річчя АБН і т. п. Відспівано „Не пора“.

МАЛЕНЬКІЙ „ЖІНОЧІЙ ДОЛЯР“

Монетний двір ЗСА має з 1979 р. випустити в обіг новий, невеликого розміру долар, з написом „Ми працюємо в Бозі“ та „Свобода“ і зображенням видатної американки Сузанни Антоні, яка була першою в змаганнях за права жіноцтва на голосування.

Але проєкт зустрів критику деяких кіл, мовляв, Сузанна Антоні зображена на проєкті посрібленого долара занадто рішучою, гордою і завзятою. Комусь залежить, щоб Америка жила з похнюпленою вниз головою...

ІДЕАЛІСТИЧНЕ РОЗУМІННЯ ІСТОРІЇ

(Філософський есеї)

Сучасне „схаміння“ полтаве на тім, що ми в своїй масі відіркаємося ідеалізму, як люк-суку. Така резигнація є доказом справжнього духового убожества. Дійшло до того, що вра-зливіші люди потрапляють у стан задуми або петичної екзальтації, як лише виявляється десь ідеалістичний нахил розбивати стіни головою або шукати вилету до сонця. Для деякого під-ком неарозумілим стає тім до одержимости в часах матеріалістичного оцінювання життя. Вик вартоостей.

Односторонній соціологічний погляд не доз-воляє нам об'єктивно бачити того, на чому поезія і релігія спирають кожне оцінювання людини, а саме, що цей ідеалістичний тін є за-садиною властивістю людського духа і він вирішує про розвиток цивілізації. Одиниці, ви-соко цивілізовані, роблять із цього дару вжи-ток із свідомістю героїв чи одержимих, а чи в натхненні, яке є особливим видом свідомости. Іє бачимо, але не спостерігаємо факту, що цей святий первень існує в кожній душі. Він де в житті народів у переломових моментах, що заложують їх існування, навіть у внут-рішніх гучних між суспільними верствами. Іроро позитивного чинника наляжить дошукку-ватися в стихійних чинах, хоча б навіть афек-том запаморочена свідомість покликаний на інші поштовхи.

Людині не треба вірити: є ліпша, ніж на це стати її етики. В історичному багаті нетативні речі з такою надвишкою покриваються поези-тивними, що у висліді виникає розвиток. Якшо б мало бути інакше, ми йшли б назад. Стри-чинником тієї надвишки є цей ідеалістичний первень, так не раз захований, що аж викликає подив, коли проявляється безпосередньо в житті. Він лежить у природі людського духу. А то-му, що суспільне життя є до самого свого дна психічним явищем, отже немає такого низь-кого стану усуспільнення, де б у існуванні цієї властивости духу можна було б сумніватися. Духова праця має є в повсякденному житті за-перта звичинними рухами; ледве в повному про-

сторі історії можна долганути по певних ви-важ інстинкту ліній якоїсь духовости, напри-клад, патріотизму, або історичного змислу. Але це нікого не повинно впроваджувати в блуд. Людські маси також не філософствують і, зда-валося б, не мають жадного впливу на релі-гійну творчість, а однак, послідижкуючи мітоло-гії світу етнологічною метою, бачимо, що властиво народи були творцями релігійних ідеалів.

Звідси наляжить зробити лише один висно-вок: маси мусять бути піддані дайлівий культурі, щоб цей позитивний первень, твор-чий, чисто духовий не був у масі вбиваний, але навпаки, щоб галгнув людей влору і, дохо-дючи до певної ступені до стану кермучої свідомо-сти — ставав творцем на всіх полях, навіть на найтяжчому до управи суспільному полі, де бу-вають найліпше звичинні тони.

**

Творчість є насінним притом праці, чисто ду-ховим явищем. Вона веде людину шляхами історії, удоховнюючи цивілізацію. А її засади-ничим законом, який вирізняє її від „праці“, є те, що вона шукає для себе вилету в місцях найбільшого опору, тоді, коли виконавча праця калькулюється людиною при вишуканню найслабшого опору. Доки не застоуємо цього елементарного відрізнєння до суспільного жит-тя, поти всі програми будуть хибні. Але в жад-ному випадку не можна поважно трактувати потяги, що вважають життя, як мистецтво механічного будівництва, обчисленого тільки на боротьбу звичинних тонів із матеріальними умовами. Силою, що витягає будову цивілі-зації виш, є цей ідеалістичний первень, що шукає вилету до сонця.

Зужикувати властиво цей ірраціональний чинник історії — оце буде найуспішніша ко-рєктивна ідеалів і стосунків, втворєних в не-часному столітті матеріалістичних поглядів на історію, як на хитливу ліній поведєнь і не-вдач у вічній боротьбі одиниць і клас за мате-ріальне буття.

Ідеалістичний погляд, спертий на визнання факту, що дух веде історію, не є аж ніяк поетичною візією, але випливає з наукового поглиблення психології.

Коли в будові дому свої, рідної цивілізації не знайдемо місця або часу на підтримування вищих проявів духового життя, наш дім буде запалатись. Кого треба будувати з духу і для духу, який має силу двигання вгору. Не можна будувати вічних речей, усунувши духа, який є вічним еволюціоністом.

Обскурантизм у тії дівляці можна вилучити з природнім певної відміни умів, які хотіли б створити світ на свій образ і на свою подібність. Вони не добають неважких речей в психічному устрою, трактованому з певною тупістю, як фізичне тіло. Дивимось з тієї точки в духовіть, як варвар у порожнечу повітря, який велим дивується, що якийсь хемік закладає робітню, щоб виробовати продукти, з первнів здобутих у повітрі.

Сьогоднішній ідеалізм не є поетичний. Він бачить реальну силу в психічних явищах, си-лу, яку можна й належить раціонально зукити-кувати в мистецтві життя для помножування і скріплення цивілізаційних вартостей. Сучасна мисль, багачена новочасним знанням керувати розвитком устрою свого середовища, щоб творчі перші були пошановані й виявлені — до керми життя.

Ця мисль цим відрізняється від романтичної, що вона не жде з історією на інтервенцію вищих сил у геневі викрових одиниць, а тільки довіряючи інстинктам мас, які мають в собі Божу іскру, змагає до зашлювання в них історичної свідомости.

Понад законами матеріалістичного розвитку, понад творчістю держави, понад інтересами клас, понад тим усім, що перемінюєча шкота мислення висуває як керівний чинник збірного життя, — ширше амбітний творчий дух народу, що змагає до створення своєї рідної цивілізації. Остаточною ціллю історичного життя нації є витворення певної цивілізації. До цього по-трібно: суспільний устрій, державна суверенність, господарська самостійність. Але це не все. Нація живе повніше. Її потрібний такий розвиток суспільно-історичних клітин, який умож-

ливив би їй розортання і розвії ідеалістичних потреб духу.

Нація є духовним буттям понад одиницею і по-коліннями; в ній живуть у цьому моменті духи людей, що вже зішли зі світу, тих, що тепер є на землі, і тих, що ще не народились. Переймаємо історичну працю від попередників і даємо їй наслідкам.

Нація знаходиться в виборі історичного білу. В ньому нація розортается і полум'яніє духом. Нація — це не статистика й географія, а саме ця мотуня сила її руху й духового по-дум'я. Це не тільки її державна організація, доброду, сила оборони і тривання, але це все разом у русі й творчому напнатті, в постійній перебіці на духові вартості, загальнолюдські, вартості, які шійно тоді — в русі — роблять нас видимими для світу, як світляне тіло цивілізації.

Нація, так понятя як своєрідна цивілізація, є найзагалубнішим устроєм людської промади, злютованої духом землі й рідної мови. А її по-дум'я є її творчість. На основі її плідів окре-люється історична сила нації, її вартість і особівість. Цивілізація нації є духовним устроєм її праці. А тому, що праця є викладником воли, а воля — викладником духової вартості, отже на основі цивілізації пізнається вартість нації. Не тільки на основі форм правління, або на основі пифр торговельного вивозу, але на ос-нови тієї світляної цілості, яка, жевріючи слабоше чи сильніше, свідчить про ступінь напнат-тя духової енергії даної нації.

Не сама держава творить цивілізацію. Ви-творюють її всі. Є це витвір вільної спільноти і співучастництва творчих душ, що діють згідно з ідеєю або зміслом вічного, неособистого до-ра. Ті, яких праця доде, приваляє для нації багатства, силу, характер, стиль, світомість, по-лет, блиск — є творцями цивілізації.

Українська мисль, досліджена подіями сто-річчя, і чутами одержимости останніх літ, є покликана устїннити правду, що дух є спири-

Для документації**НАПАД У ФРАНЦІ НА ПРОВІД
УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ
1917-1921 РОКІВ**

Після підступного вбивства Головного Отамана Симона Петлюри советським агентом, молодим жидом Шварцбардом, паризьке жидівство створило „Товариство оборони проти погромів у Росії”, що пізніше (1927 р., фундатор Б. Лекаш) перетворилося в „Міжнародну лігу проти расизму й антисемітизму”. Ці організації, в першу чергу, мали збирати гроші на юридичну оборону Шварцбарда і то в такій мірі, що не було найменшого містечка чи села, напр. на Волині, в Галичині чи Польщі, де б така збірка взагалі не відбувалася. Не дивно, що жида, на чолі з адвокатом Торресом і Лекашом (котрі їздили в Сов. Україну збирати дані про погроми) виграла процес і оскаржили не тільки Симона Петлюру, але й весь український народ. А між іншим, до комітету фундаторів тієї „Ліги” належали президент Масарик (приятель України), А. Айнштайн, дійсний член НТШ та інші прихильні до нас особи. Ця „Ліга” видає вже віддавна свій журнал „Друа де вівр” чи „Право на життя”, де власне, час від часу виливає брехливі бруди на все українське.

В одній справі первісне товариство (оборони проти погромів у Росії) не помилилося, бо говорить про погроми „російські”, в Росії, звідки, в дійсності, походять початки й підстави „погромництва”, з „чорносотенства” на чолі котрого стояли Пурішкевич та В. Шульги (члени Думи) та людьми з „Охранки”. Чорна сотня була всюди, особливо в Україні, де жидам було вільно мешкати. Так, наприклад, архимандрит Віталій (російський чорносотенець) видавав друком „Почаївський Листок”, російською мо-

чинником історії. Вона мусить подолати накинений їй матеріалістичний і механічний погляд на світ, немовбито все складалося само силою механічного тяжіння і натиску. Дух нації дає Україні особовість, а її життя виявляється і дозріває у процесі нашої цивілізаційної творчости.

вою (українська мова була заборонена) з гаслом по-українському: „жид, лях і собака — віра однака”. Цей архимандрит, пізніше він був у ЗСА, очолював не раз жидівські погроми, користаючись з помочі російських жандармів...

Зрештою „чорна сотня” виявила себе, ще за часів царських, процесом Бейліса, а пізніше, після большевицької революції, виданням друком перекладу „протоколів сіонських мудреців”, писаннями Шевцова, Ємельянова, Чичка та інших дійсних антисемітів. Під впливом процесу Бейліса в Києві був також погром, організований чорносотенною міською рос. голотою.

Однак, багато українців, мешканців Києва, разом з численними інтелігентами й тисячами жидів, розстріляних гітлерівцями, лежать спільно в „Бабиному Ярі”. На жаль, про це журнал „Друа де вівр” не пише, а цілу нашу Визвольну Боротьбу проти Росії трактує як вияв „традиційного українського антисемітизму” мабуть проти Троцьких, Кагановичів та різних чекістів-жидів, котрих було багато на початку большевицької революції.

Не згадує також „Друа де вівр”, як і скільки жидів згинуло в боротьбі за власну державу з бритійськими колонізаторами. Палестина-Ізраїль, будучи колонією Англії, не мала ні автономії, ні окремих міністрів для жидівських справ, ані грошей з гебрейськими написами, мабуть були і погроми, як за римських часів. Варто б було пригадати цю сторінку з історії Ізраїля та порівняти її з тими правами, які давала жидам Самостійна Україна. Про останнє і журналістів з „Друа де вівр” можуть повчити такі жида, як Радигін, Шифрін, Пенсон, Ауербах, Зальмансон та інші.

Отже, як ми не шануємо сучасного Ізраїля з його „дисидентами”, з советів, як не бажаємо йому втримати свою державу (я там був особисто), ми не можемо толерувати тієї непотрібної й фальшивої кривди, яку спричинили нам усім русофільські писаки з часопису „Друа де вівр” про „традиційний антисемітизм українців”. Тим більше, що ті писання й наклепи пригадують дуже артикули советських авторів на ті самі теми.

Проф. д-р Павло Шумовський
Керівник Б-ки ім. С. Петлюри
Париж, 1978 („і. В.” 40-1978)

Д-р Олег С. Підгайний

НОТАТКИ ДО ПРОГРАМИ ЛІВОГО ВІДЛАМУ УРДП

Існують різні тексти Програми лівого відламу УРДП. Цитували найбільш авторитетний текст, так звану „Першу редакцію”, друковану в „Українських Вістях”, 6-13. XII. 1970 р., під назвою „Програма Української Революційно-Демократичної Партії (УРДП)”. (Прокт. Перша редакція).

Авторитетність цього тексту запевнена тим, що цей проєкт Першої редакції і був затверджений пару тижнів по друкові в Німеччині, на „Ювілейнім 6-м з'їзді” лівого відламу УРДП, у Чикаго, 26 грудня 1970 року, як мені відомо.

Веручи під увагу, що на з'їзді у Чикаго були делегати з багатьох країн, а так само, що пересилка тексту з Німеччини до ЗСА теж бере деякий час, бачимо, що мабуть більшість делегатів ознайомилися з програмою лише на самім з'їзді, але затвердила її. Ось і демократія!

Іван В. Гривас у своїй брошурі підтверджує, що програма УРДП була схвалена „VI-м з'їздом партії в грудні 1970 р.” (Гривас, ст. 5). Це ж саме і є Перша редакція Програми. Але існує інша форма Програми, якою послуговується Іван В. Гривас; ця Програма не затверджена VI з'їздом партії лівого відламу УРДП, ані наскільки мені відомо, жадним іншим з'їздом тієї партії.

Правда, Іван В. Гривас зазначає у своїй брошурі, що Програму лівого відламу УРДП, схвалену у грудні 1970 року, „було широко розповсюджено в різних формах її публікацій” в 1971-72 рр. (Гривас, ст. 5). але з цього не ясно, чи йдеться про друк, як газетна стаття, брошура чи книжка, чи йдеться про змінений текст програми можливо якоюсь комісією, але в кожному випадку не з'їздом.

На думку цього автора, усе повище — це швидко-минуче і дрібне. Факти говорять за себе. А факт же є, що так, чи замінявши, чи брати один текст Програми чи другий, лівий відлам УРДП намагається вести українську політичну думку у прірву.

МОСКОВСЬКО-БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ШОВІНІЗМ

Влітку 1978 р. за програмою „Інтеркосмос” в СРСР був запущений у космічні простори черговий, вже 30-й „Союз-30”, космічна ракета з двома космонавтами на борту. За повідомленням советської преси, у ній були: „советський космонавт полковник Петро Климук та польський космонавт Мірослав Гармашевскі”.

Якщо в космосі українець П. Климук — він „советський”, національності не подається: нехай на Заході думають, що „русскій”. Якщо в космосі по-

ляк — національність зазначена, бо Польща ще не дійшла до стану УСССР...

Двох ін. космонавтів української національності, Г. Гречка та Ю. Романенка, і московська преса, і так звана українська в колоніальній УСССР називає „советськими космонавтами”, але чеха В. Ремека — покищо ще чехом...

Таке гірке приниження поневолених, які змушені працювати на користь кацалсько-большевицьких розгнуданих шовіністів. А де ж білі круки росіяни, які нібито визнають національні права для ін. народів? — хто із них запротестував проти плянованого в Кремлі червоного невігластва супроти України?

ПРИГАДКА АВТОРАМ „ГОЛОКАСТУ”

Погромницько-антиукраїнський телевізійний фільм „Голокаст” іменованій аж на 8 нагород у Америці, незабаром був показаний в Зах. Європі, без огляду на протест УЖКА та ін. українських установ і організацій.

Хоча дія у тім надуманім фільмі відбувається під час Другої світової війни, пригадаємо жидам-антиукраїнцям наказ заступника командира українського Січового Корпусу в Києві в 1918 р., в часі української державности у формі УНР, за підписом полк. А. Мельника:

„Український нарід провадить важку боротьбу за свою самостійність і волю, — сказано в наказі по Армії, — тому відноситься з великою пошаною і любов'ю до волі інших народів. Тому я буду енергійно переслідувати тих провокаторів, які розповсюджують чутки про можливість жидівських погромів або агітують за них, і передам таких до військового польового суду, як злочинців проти Української Народної Республіки”. Далі в наказі названо кількох козаків, розстріляних за агітацію й участь у погромі. Погроми провокували комуністичні таємні агітатори і рештки чорносотенців у Києві.

Командиром Корпусу Січових Стрільців у Києві був полковник Євген Коновалець, творець УВО та ОУН, а Головним Отаманом Армії — Симон Петлюра, якого згодом підступно вбив безвідповідальний жид, московсько-большевицький агент Шварцбард.

Наведена вгорі цитата взята із книжки „Погроми на Україні”, що вийшла мовою їдш у 1965 р. в Нью-Йорку, автор Ілля Черіковер, стор. 372; зацитований наказ надрукований на стор. 103.

Сучасні жидівські голокастники, заки накручувати фільм, повинні були б прочитати бодай працю Іллі Черіковера, не кажучи про десятки надрукованих свідчень жидів у різній пресі, яких врятували від фашистів і комуністів славні Упівці чи звичайні українські люди під час Другої світової війни. (Степ.).

НОВІ УСТАНОВИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Українська громада у Великій Британії у 1978 році формально зареєструвала дві нові установи. Першою такою формально зареєстрованою установою стало **Українське Релігійне Товариство Святої Софії**, а другим — **Українська Інформаційна Служба**. Обидві установи зареєстровані на основі Актів про Спілки з обмеженою порукою.

Т-ВО СВЯТОЇ СОФІЇ

Ідея заснування Українського Релігійного Товариства Св. Софії виринула біля Іх Святости Патріярха Йосифа в Римі, де й постав перед кількома роками перший його осередок. Головним завданням цього Товариства стала опіка добрами Помісної Української Католицької Церкви та господарювання ними, згідно з планами та потребами церковно-релігійного життя. Це Товариство в Римі перебрало формально на себе посілости Св. Софії і Українського Католицького Університету ім. Папи Климента, як також парохіяльну церкву св. Сергія і Вакха в центрі Риму.

Другий осередок цього Товариства заснувався у ЗСА, перебираючи на себе тамошні філії Українського Католицького Університету, як також інші посілости, що підлягають безпосередньо правлінню Голови Помісної Укр. Католич. Церкви. Черговим осередком Товариства став Лондон у Великій Британії, де воно формально заснувалося у грудні 1977 року, а в січні 1978 року стало власником посілости на Голляд Парк; там уряджено каплицю та розпочато заходи заснувати формально філію Українського Католицького Університету.

Меморандум заснованого в Лондоні Товариства охоплює доволі широке поле справ і завдань, що їх може легально здійснювати Товариство. Головно має право ставати власником посіlostей і господарити ними, згідно з потребами релігійного життя та виховання, засновувати школи і гуртожитки, видавати книжки, давати стипендії, засновувати бібліотеки, релігійні осередки творчого відпочинку, як також виступати у формі ручителя для інших установ чи індивідуальних осіб. Це Товариство зареєстроване як установа добродійна з правом на податкові та інші полегші, або повне звільнення від державних обтяжень.

Основоположників сім осіб, між ними один душпастир. Число членів Товариства обмежене. Під цю пору між зареєстрованими членами є особи духовного і світського стану.

ІНФОРМАЦІЙНА СЛУЖБА

Українська Інформаційна Служба діяла в Лондоні ще від 1946 року, себто від першого року розбудови організованого життя між українцями у Великій Британії після Другої світової війни.

На протязі якогось часу вона діяла під назвою **Українська Пресова Служба**, займаючись переваж-

но ширенням інформацій між британцями про тодішню політичну й збройну боротьбу ОУН, УПА і УГВР в Україні. Коли напередодні 1950 року в Лондоні засновано Українську Видавничу Спілку, яка перебрала місячник „Визвольний Шлях”, тоді Українська Пресова Служба переіменувалася на Українську Інформаційну Службу та почала видавати друком періодичний журнал під назвою „Юкреїнієн Обсервер”. Цей журнал став зародком пізнішого англomовного кварталника „Юкреїнієн Ревю”, що його розпочав видавати СУБ з осені 1954 року.

Від цього часу Українська Інформаційна Служба діяла при УВС. З її рамени появилoся декілька більших книжок, багато брошур, інформативних циркулярів, листівок тощо. Деякі книжки, що були опрацьовувані, або редактовані в колах працівників УІС, появлялися з рамени УВС, або і з печаткою інших подібних установ у Західній Європі. Доволі велику моральну, ділову й рівночасно матеріальну підмогу постачала УІС для СУБ-у на відтинку „Юкреїнієн Ревю” та деяких інших англomовних видань тієї української громадської централі в Лондоні.

УІС співпрацювала дуже близько зі Шотландською Лігою Європейської Свободи, з Англо-Українським Товариством, з Британською Лігою Європейської Свободи, з Європейською Радою Свободи, ЦК АБН і його Делегатурою в Лондоні, з Азійською і Світовою Антикомуністичними Лігами, як і з різними групами в Скандинавії і за океаном, які включали у свою діяльність також виступи в оброні прав України.

Останнє десятиліття позначилося поновним розвитком широких визвольних процесів на Україні, з підмогою яким пішов також і наш революційно-визвольний фронт на чужині. Це вплинуло на поширення завдань також і УІС, що в свою чергу спричинилося до розросту організаційних і матеріальних основ УІС. Діяти старою методою ставало важче. Це і допровадило в лютому 1978 року до оформлення Меморандуму і Статуту Української Інформаційної Служби та до формального зареєстрування її як Спілки з обмеженою порукою на основі Актів про Спілки 1948-1976.

УІС має право розвивати широку діяльність на відтинку культурному, видавничому та інформативному, організувати зібрання і семінари, засновувати бібліотеки та музеї, набувати й господарити посіlostями чи господарити плінним капіталом, здобувати ліцензії, включно із підтриманням чи опонуванням парламентарних актів, або заснуванням своїх відділів, чи осередків в будь-котрій країні, пов'язаній з Британською Коронаю статутом домінії, або іншої залежності.

Основноположниками тієї Спілки стали 7 осіб.

росса чи карпатороса, що боронив рідну землю проти мадярського напасника.

Починаючи сторінкою 282 книжки, д-р Магочі містить життєписи визначних національних діячів у роках по 1918. Не будемо оспорювати влучності вибору тих осіб, бо автор сам признає, що мав труднощі в збиранні потрібних інформацій. Маємо рішуче застереження відносно розрізничування на три основні національні орієнтації: русофіл, русинофіл чи українофіл, як це автор пояснює в останньому уступі стор. 282. Бути українофілом не означає бути українцем, а тільки прихильником українців, так як українець може бути англофілом, а мадяр українофілом, чехи були русофілами або українофілами, що ніяк не зміняло їх чеської національності. Вони могли бути далі чеськими патріотами.

В додатку нема суттєво ніякої різниці між українофілами і русинофілами, хоч деякі діячі подані Магочі як русинофіли були по крові русини-українці, але по політичних переконаннях чи симпатіях мадяронами чи мадярофілами, як наприклад Андрій Бродій, Михайло Демко, Юлій Фельдешій, Мікльош Куткафальві, Александер Ільницький, Іван Куртяк.

З другого ж боку, метода, вживана автором, може вести до абсурдного заключення, що між визначними громадсько-політичними діячами не було взагалі українців, хіба тільки українофіли, бо ні одного з них д-р Магочі не означив українцем. Навіть такі визначні громадські діячі, провідники в ділянках мистецтва, культури, шкільництва, письменства як Волошин, Ревай, Августин Штефан, Гренджа-Донський, Маркуш, Пачовський, Невицька, командант Карпатської Січі Дмитро Клемпуш — це тільки мовляв, українофіли, а не просто українці.

Найбільшого українського маляра Закарпаття Осипа Бокшая д-р Магочі причислив тільки до „русинофілів”, хоча Бокшай завжди був активним в українському культурному і громадському житті.

Не можна заперечити, що автор зібрав багато бібліографічного матеріалу, хоч треба підкреслити, що його книжка майже вповні замовчує методи мадярських урядів супроти населення Закарпаття. Щоправда автор згадує, що в шкільному році 1913/14 було на Закар-

патті 634 шкіл. Тільки в 34-ох навчання велося частинно в рідній мові, інакше виключно в мові мадярській. Зате не знайдете в „Формуванні”, що під час Першої світової війни мадярські суди вишали на шибенці наших селян в Торуні, Великому Бичкові, Ясінню та в інших селах.

І знову, в книжці не знайдете ні слова про це, як відбувалася „реаннексія” Закарпаття в 1938-39. А ця воєнна акція регулярної мадярської армії проти оборонців і господарів Карпатської України була невимовно жорстока. Невже автор книжки не знав, що в перші дні нової мадярської окупації замордовано тисячі українського населення Закарпаття? Що на горбі над Волівцем закололи мадярські „визволителі” старого селянина і посла до Союму Карпатської України Івана Гугу, який вертався до свого рідного села Вишні Берецькі? Що на пасовиську при містечку Волове — межигірря замучено двох учителів горожанської школи? Що у Великому Бичкові згинули з рук мадярських „патріотів” учителі Павло Волощук і Дмитро Остапчук? Що біля села Ганич мадярські гонведи під проводом старшини розстріляли гурт уніформованих, відступаючих січовиків, і їх команданта підполковника Колодзінського та його ад'ютанта З. Коссака? Що в Хусті без ніякого суду вбито на вулиці налівлілого вчителя, батька 8-членної родини Діонізія Митровича? Що молодого студента Береста мадярські вояки вивезли вантажним авто під Сокирницю і там застрілили?

Це тільки приклади кривавої „реаннексії”. Мадярська „лицарська” армія вбивала тільки українців, а не „угро-руських”.

Чи ж д-р Магочі не знає справді, що мадярська влада zorganizувала величезний концентраційний табір в Варю Лапош в околиці Дебреница, де мучилися тисячі українців різного віку? Голод, лайки, недостатні гігієнічні умови, це були засоби переконування про щастя, яке приносить Закарпаттю мадярська культура і цивілізація. А коли ці засоби не помагали, мадярські визвольники вживали ударів чобіт, палиць, нагайок. Дивно, що автор забув про це згадати, бо про все те подрібно розповідав йому абсолювент Варю Лапошу, український письменник Василь Гренджа-Донський. Варю-Лапош не був самотнім мадярським концтабором,

в околиці Мукачеві і Ужгороду було декілька таких таборів, в яких малярська поліція тримала українську молодь, переважно учнів середніх шкіл. Курси перевиховання на угорських тривали пересічно півроку, а методи були ті самі: голодування, перелюднені приміщення, брутальні лайки, погрози, буки й копанці. Д-р Магочі міг був дістати точніші інформації від декількох абсолювентів тих концтаборів, які тепер живуть в Америці.

Варто ще згадати про пригоду Петра Гайовича в малярському парламенті. Гайович, син українських селян з Данилової, Хустського району, був співвласником фабрики меблів в Мукачеві. Д-р Магочі означив його „русинофілом”, хоч з одного боку Гайович був маляр-філом, а з другого боку — вірив у права нашого народу в Закарпатті. В 1939 був одним з послів, яких іменував малярський уряд до парламенту. Там виступив з промовою, в якій домагався здійснення автономії. Говорив по-українськи (долишнянським діалектом). Предсідник парламенту звернув йому увагу, що в малярському парламенті вільно говорити тільки по-малярськи. Гайович продовжав далі по-українськи, а тоді предсідник погрозив, що його виведуть із залі засідань. І дійсно, слуги на доручення предсідника, стягнули Гайовича з трибуни і вивели з залі. Так скінчилася одинока спроба промови українською мовою в малярському парламенті.

Поява книжки д-ра Магочі є рішуче шкідлива для закарпатської вітки українського народу. Ця книжка опиниться на полицях університетів і публічних бібліотек і напевно попаде в руки тих, хто шукатиме матеріалів до історії та національного обличчя тієї української області.

Шкідливість книжки полягає в тому, що присуті вона є промалярська, бо вона ще стало припускає можливість, що на Закарпатті господарем не є український народ, а якийсь окремий руснацький, карпаторусеский чи угорський народ, який може колись рішати про свою державно-політичну долю. А дебатуючий ворог права українського народу на землю, скроплену українською кров'ю, може вказати на те, що книжку написав дослідник Українського Гарвардського Дослідного Інституту і що ця

книжка появилася в Гарвардській Українській Серії.

Ми чули, що дехто з кругів Гарвардського Українського Дослідного Центру заявив, що це є шлях, як переконувати американських русинів. Хай нам буде вільно сказати, що він грубо помиляється, що навпаки — вони, перечитавши ту книжку, могли б сказати, що вона успішно подає доказ, що на Закарпатті не живуть українці, а угор-русескі...

Д-р Володимир Комарницький,
голова Карпатського Союзу.

УКРАЇНА — НОВІШІ ДАНІ

Статистичне управління УССР опублікувало дані про економіку в 1977 році, з яких містимо деякі показники.

Населення України на 1 січня 1978 року становило 49,5 мільйонів мешканців. На день 1.1.1977 року було 49,4 мільйони, отже приріст населення був всього 100 тисяч осіб (в 1976 році 300 тисяч душ). В XIX сторіччі природний приріст населення в Україні був найвищий у Європі, тепер упав до найнижчих.

Лікарів 166 тисяч. У відсотках до населення це багато більше, ніж в краях Західньої Європи, однак їх розподіл є нерівномірний: забагато лікарів працює по містах, а замало їх є в селах. Є багато сіл в Україні, де нема взагалі лікарів.

Студентів вузів було в 1977 році 857 тисяч. В 1977 році видобуто в Україні:

53, 7 мільйонів тонн сталі, 217 мільйонів тонн вугілля, 10,5 мільйонів тонн нафти, 126 мільйонів тонн залізної руди, з чого більшість вивезено в Росію, або за кордон, під советською маркою...

**УКРАЇНА В БОРОТЬБІ — НАШ ОБОВ'ЯЗОК
ІЇ ДОПОМАГАТИ!**

**ЖЕРТВУЙМО НА ДОПОМОГУ ТИМ,
ЩО ЖЕРТВУЮТЬ УСЕ!**

ЖЕРТВУЙМО НА ФОНД ОБОРОНИ УКРАЇНИ!

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА

„ШЛЯХОМ ЛЕГЕНДИ” — СПОМИНИ БОГДАНА КАЗАНІВСЬКОГО

Лондон, Українська Видавнича Спілка, 1975;
друге видання 1977. 292 стр.

При фінансовій допомозі (чотири тисячі дол) Б. Казанівському вдалося видати вже другим виданням в Лондоні його спомин про революційну діяльність Красного Провідника ОУН Івана Климива-Легенди під назвою „Шляхом Легенди”. Прочитав я її з цікавістю, бо й сам був свідком тих подій, зокрема Акту 30 червня 1941 р. у Львові, де пізнав я автора Б. Казанівського, якому вдалося вирватися із згарищ большевицьких тюрем у Львові. Книжка має ряд рідкісних світлин, вступи від видавництва і автора, а самі спомини розпочинаються з його юнацьких років в рядах ОУН, його зацікавлення бойовими акціями ОУН, арештами активістів поляками, політичні процеси ОУН, стріча з Іваном Климовим влітку 1933 р. Він організував повітову сітку ОУН в Радеківському повіті та акції проти колонізаційних намагань Польщі на українських землях. Читасмо про арешт Б. Казанівського поляками, протиколонізаційну акцію, перебування в тюрмі в Золочеві, про стрічу там зі студентом права Степаном Гамалаєм, засудженням на 3 роки.

У вересні 1937 р. розпочався особливий польський терор. Тоді закінчено слідство проти 54-ох осіб групи Б. Казанівського, якого засуджено на 18 років тюрми, скороченої до 12 років, та 20 р. позбавлення громадянських прав. Його перетранспортовано до тюрми в Дрогобичі, потім до тюрми в Равичу, де сидів і Климів-Легенда, Зиновій Матла, Микола Лебідь та інші. Описує він далі тяганину по інших тюрмах в Золочеві, Седлец та вибух війни, повної сподівань й розчарувань, несподіване його звільнення; Іван Климів і побут в його селі, мандрівка на чужину з наказу Климива, зустріч з Романом Шухевичем, Степаном Бандерою й іншими. Слідуює опис переходу советського кордону на Україну, невдача, арешт большевиками, допити, засуд і тюрма у Львові, на Замарстинові; війна з німцями 22 червня 1941 р.

Автор докладно змалював большевицьку криваву розправу з українськими в'язнями-націоналістами. Потім автор знову на волі, на площі Св. Юра; національний прапор на Львівським ратуші, легіон Шухевича і Акт 30 червня.

Доволі місця присвячено відбудові українського культурно-національного життя в славнім горді Льва й цілیم краю. Описує арешти прем'єра Ярослава Стецька, Провідника ОУН Ст. Бандери й інших німцями. На стор. 256-ій згадує автор, що в серпні 1941 р. „майже ціла ОУН переставила себе

на підпільну дію й боротьбу”, що дало почин до створення УПА.

Закінчуються спогади на арешті Івана Климива-Легенди гестапом, допитах і закатуванні того великого українського патріота.

Цим спомином збагатилася наша література з історії нашого недавнього минулого. Книжка є джерелом наснаги й виховною патріотичною літературою, гідною до читання й наслідування нашою українською молоддю. Авторів належить признання нашого патріотичного громадянства за його труд.

Д-р Ол. Соколиншич

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ,
У 110 РОКОВИНИ НАРОДЖЕННЯ, 1976.

Нью-Йорк, Записки НТШ, т. 194,
Секція Історії України, 1978.

Статті, спогади, документи і коментарі.

Зредагували: Матвій Стахів і
Микола Фр.-Чировський.

Мовний редактор Леонід Полтава.
236 стор.

Академік Михайло Грушевський відомий у всьому культурному світі. В совєтах його замовчують і, мабуть, його та Богдана Лепкого ніколи не реабілітують: Грушевського за його теорію відрубності української нації, а Лепкого за його трилогію „Мазепа”. Тому НТШ цією монографією належно вшанувало голову Товариства й заходом директора Секції Історії України НТШ сл. п. проф. д-ра Матвія Стахова, при допомозі наукового секретаря НТШ проф. д-ра Миколи Фр.-Чировського видало цю монографію з належним оформленням обкладинки маестром Б. Титлою.

Зміст складають такі важливі розвідки: проф. Николи Андрусика — „Михайло Грушевський як історик, народник і державник”; проф. Б. Романенчука — „Михайло Грушевський як письменник, літературний критик та історик літератури”; проф. Пантелеймона Коваліва, вже покійного — „Михайло Грушевський у боротьбі за українську мову”; ред. д-ра Василя Модрич-Вергана — „Михайло Грушевський як публіцист” та проф. д-ра Миколи Фр.-Чировського — „Михайло Грушевський як дослідник українського господарства”. Останні чотири розвідки належать перу покійного проф. Матвія Стахова на такі теми: „Чому М. Грушевський помер в 1924 році до Києва?” (Жмут фактів і уривок зі споминів), „Деякі документи про діяльність Грушевського на еміграції”, „Деякі матеріали про большевицький наступ на Грушевського”; й „Деякі матеріали про світогляд Грушевського”. Останні три були лише упорядковані проф. Матвієм Стаховим, вони маловідомі нашому загалові.

Книжка має багато джерел і приносить нове світло для глибшого пізнання Академіка Михайла Грушевського, автора 10-титомової „Історії Руси-Укра-

їни". Наукове Товариство ім. Шевченка, при фінансовій підтримці нашого патріотично-жертвенного громадянства, має вже чотири томи в перекладі на англійську мову; вони передані Оттавському університетові в Канаді, при значній допомозі сен. Павла Юзика, до друку. Слід побажати Американському НТШ багато успіхів у здійсненні цього великого задуму, саме тепер, в його 30-річчя діяльності в Америці.

Д-р Олександр Соколиншин

УСПІШНА ВИСТАВА „КАТЕРИНИ” В НЬО-ЙорКУ

„Українська Опера” вперше показала в Нью-Йорку 22. 10. 1978 р. народнотрагедійну оперу „Катерина” М. Аркаса — Т. Шевченка. Перед початком промовляв з рамени УККА запрошений Дирекцією д-р Володимир Душник, вшановуючи пам'ять мільйонів загиблих українців у 1933 році.

Диригував маестро Лев Стругацький, режисер Микола Голодик, хормайстер проф. Роман Левицький, концертмайстер Кристофер Мардж'яр, балетмайстер Микола Жукович, костюми п-ва Кулик у Нью-Йорку.

Ролі виконували, часто оплескувані за окремі сольо, дуети, терцети: Марта Кокольська-Мусійчук — Катерина, нагороджена в кінці кошом квітів, Галина Андреадіс — Мати, Володимир Карпинич — Батько, Богдан Чаплинський — Андрій, Борис Казанський — Офіцер (новий емігрант), Оксана — Ольга Гірняк. Добре звучали як Оркестра, так і Мішаний Хор. На високому мистецькому рівні були танцювально-балетні номери. Гарні декорації.

Корпорація „Українська Опера” працює над складною і музично-вокально надзвичайно цікавою оперою К. Данькевича - Л. Предславича „Назар Стодоля” з козацьких часів.

ЩО БУДЕ ПІСЛЯ БРЕЖНЕВА?

„Може статися так, що ніякі реформи не відвернуть революції... Післябрежневський провід опиниться віч-на-віч з двома альтернативами: або перед поступовою лібералізацією економічних і політичних основ, частковою децентралізацією і більшою національною автономією — або з советським фашизмом, загостренням конфлікту між росіянами і не-росіянами, крайньою централізацією, неекономічними насильствами як основою економіки і, кінець-кінцем — розвалом країни”.

Амальрик

„Ми закололи не того кабана, що було потрібно” ...

Вінстон Черчіль

(Заява скоро по 2-й світ. війні)

З НОВОЇ ЗБІРКИ ЛЕОНІДА ПОЛТАВИ „ІЗ ЕСПАНСЬКОГО ЗШИТКА”

ГВАДАЛАХАРА, 1973

(На берегах Гвадалахари відбувались запеклі бої)

По вулицях Гвадалахари
Іде український поет.
Не чути тут більше гітари,
Давно вже не б'є кулемет.

Тут бились ворожі загони,
Гранатами виткана путь,
Лиш кровію маки червоні
На спогад ще й досі цвітуть.

„Скільки було тут убито?” —
Питаю у Педра — не зна.
І стигне до другого літа
Романтика в бочці вина.

Під урвищем — річка і діти,
За урвищем — згорблений сад...
Не раз ще вас будуть ловити
Ловці з міжнародних „бригад”...

Нехай же пливуть каравели
Із гвадалахарських дворів
Під прапором Ізабелли —
А інших не знай прапорів!

1973

ВАЖКО ПЛИВТИ У ВСЕЛЮДСЬКІМ ПОТОПІ

Україні

Важко пливти у вселюдськiм потопі
Без тебе, моя Батьківщино.
У поколеніі небі Афроевропи —
Сто літаків і одна пташина.

Гримлять гітари в Андалузії,
А гори — голі-голі...
Нехай для тебе не буде месії
У кока-колі;

Хай твоїм трупком довіку буде
Твоя солодка орчата,
І хай довіку зорями будуть
Оці чорноброві дівчата.

Чорноброві зорі...
Крилаті гітари...
Льорка іде, обійнявши Гойю...
І мавки з Волині — в кастильських
хмарах!.. —

О, будьте,
Будьте собою!

Гранада, 1973

Проф. І. Левадний

КИЇВ У 1918 РОЦІ (ШІСТДЕСЯТ РОКІВ ТОМУ)

Серед великих труднощів політичного і економічного порядку надходив 1918 рік. Київ відчував усі наслідки важкої 4-літньої війни. Нестача харчів, відсутність постачання через розладнання транспорту важко відбивались на житті мешканців. Панувала карткова система на харчі, приділ яких на особу був мінімальний. Паперові гроші ще більше втрачали на вартості. А тим часом большевики насувались з півночі, сходу, півдня та південного заходу і відтяли довіз до Києва вугілля та потрібних речей щоденного вжитку. В таких невеселих обставинах настав Новий Рік.

Але кияни не втрачали надій і відчували велич подій, що наближались.

Газети повідомили, що 6 січня Генеральний Секретаріат схвалив закон про випуск українських грошей, які мали заступити дотеперішні знецінені російські паперові кредитні білети. Видрукування їх за малюнками великого графіка Юрія Нарбута було замовлено в Берліні. Назви грошових гідностей, — гривни, шаги — були взяті з княжих часів, щоб підкреслити тяглість державницьких традицій.

Большевицьке підпілля в Києві готувало нове повстання. Керував підготовкою провідник підпільників Леонід Пятаков, який очолював подібне повстання в листопадові дні 1918 року і потрапив до полону, але після придушення заколоту був звільнений і одразу знов розгорнув свою юдину „працю”. 7 січня його схопили наші славні гайдамаки, і як непоправного ворога української влади позбавили життя.

Напружено стежачи за подіями у світі, жителі вільної столиці з великим зацікавленням прочитали в пресі про 14 пунктів відносно майбутнього миру, що їх проголосив 8 січня американський президент Вудро Вільсон. Один з пунктів визначав незалежність Польщі. Само собою напрошувалось питання: а що з Україною?

Читали кияни, що 12 січня до Бресту прибули представники України: Всеволод Голубович, Микола Левитський, Микола Любинський та

Олександр Севрюк, і що голова російської делегації Троцький визнав їх повноважність репрезентувати інтереси України. На вислід розпочатих переговорів про мир покладались великі надії.

Тим часом Центральна Рада в Києві, невпинно працюючи у своєму білому будинку на Володимирській вулиці (в якому до революції містився Педагогічний музей), виробляла все нові законодатні акти. 14 січня було схвалено тимчасовий закон про флоту Української Народної Республіки.

Бажаючи показати свою миролюбність, скоро соціалістична Центральна Рада 16 січня поспішила видати закон про демобілізацію української регулярної армії і 17 січня закон про створення народної міліції...

У зв'язку з переговорами в Бресті, де українська делегація займала незалежне становище від російської, ставала потреба оформити цю незалежність спеціальним актом. Над ним почала працювати Центральна Рада. Але в процесі праці виявились розбіжності в думках. На засіданні Малої Ради генеральний секретар військових справ Микола Порш заявив про несвоєчасність проголошення самостійності України. Натомість Курінна Рада Січових Стрільців визнала таке проголошення конечним і ухвалила готуватись до війни з Росією.

Жида — члени Центральної Ради, стали в опозицію до проголошення самостійності і приєднали до себе українську соціал-демократичну фракцію, яка відкликала своїх представників з народного Секретаріату. Зі свого боку Центральний Комітет українських соціал-революціонерів доручив своїй фракції визначити позиції, на яких стоїть його більшість, і пункти, в яких дотеперішня політика українського уряду розминається з його поглядами. У наслідок цього фракція українських соціал-революціонерів заявила про відклик членів своєї партії з кабінету...

Мимо всіх цих труднощів текст Універсалу був прийнятий більшістю українських голосів

Центральної Ради. Постанову про видання Універсалу було схвалено 22 січня, а в останній редакції його затверджено і проголошено в залі Центральної Ради 24 січня, з залишенням під ним попередньої дати 22 Січня — дня принципової ухвали. Тим самим Україна стала самостійною суверенною державою, відновила свою історичну державність.

Синьожовтими прапорами вкрився Київ, будинки прикрасились транспарентами і плякатами з зображеннями на них візерунками українського барокко мазепинських часів.

На Софіївському майдані під урочисті симфонії церковних дзвонів вишикувались наявні збройні сили, прийшли члени Генерального Секретаріату та Центральної Ради, зібралась маса радісного народу.

Настала урочиста тиша. Текст Універсалу відчитав секретар Центральної Ради Михайло Єремійв:

„Український народе! Твоєю силою, волею, словом утворилась на українській землі самобідна Українська Народня Республіка. Здійснилась давня мрія твоїх батьків, борців за волю і право робучого люду! Та в трудну годину народилась воля України. Чотири роки жорстокої війни обезсилили наш край і нарід. Петроградське правительство народніх комісарів виповіло війну Україні. Ми, Українська Центральна Рада, робили всі заходи, щоб не допустити до братовбивчої війни двох сусідніх народів, але петроградське правительство не пішло нам на зустріч і веде дальшу криваву боротьбу з нашим народом і Республікою... Крім цього саме петроградське правительство проволікає заключення миру і закликає до нової війни, називаючи її святою. А щоб ні російське, ні будь-яке інше правительство не ставило Україні перешкод в установленні того бажаного миру, для того щоб повести свій край до ладу, творчої праці, закріплення революції і нашої волі, ми, Українська Центральна Рада, оповіщаємо всім громадянам України: від нині Українська Народня Республіка стає самостійною, ні від кого не залежною, вільною суверенною державою українського народу. З усіма сусідніми державами, а саме: Росією, Польщею, Австрією, Румунією, Туреччиною і іншими ми бажаємо жити у згоді і приязні, але жод-

на з них не може вмішуватись в життя самостійної Української Республіки”.

Жадібно ловили присутні кожне слово цього вікопомного документу. Як він проголошував далі, Рада генеральних секретарів перейменовувалась у раду народніх міністрів, якій доручалось якнайскорше довести переговори з центральними державами до успішного кінця, не зважаючи ні на які перешкоди, і вжити рішучих заходів для оборони та очищення України від усяких наїздників, і накреслював плян інтенсивної розбудови української економіки та культури.

Дзвонили дзвони, лунали вигуки „Слава!”, грали військові оркестри.

Тим часом становище Центральної Ради все ускладнювалось. Стало відомо, що до Бреста прибула делегація советського „уряду” України з Харкова, яка висловились за федерацію з Росією і спільні з нею та в складі її делегації переговори про мир з німцями та їх союзниками.

На Київ сунули з усіх боків советські війська. Йшли від Гомеля, Харкова і Полтави. На чолі їх був Юрій Коцюбинський.

Рада міністрів проголосила Київ у стані облоги і призначила особливого коменданта з надзвичайними правами, Ковенка.

В самій Центральній Раді виявилась змова. Група соціал-демократів і соціал-революціонерів вела таємні переговори з Михайлом Полозом, Панасом Любченком, Василем Елланом, Гнатом Михайличенком, Олександром Шумським і плянували скинути Центральну Раду та проголосити советську владу в Києві. Але їх задум став відомий, і на засіданні фракції соціал-революціонерів — змовників було заарештовано за наказом коменданта міста Києва Ковенка.

На оборону столиці покликали всіляких добровільців, Вільне Козацтво, зформоване з київських робітників.

28 січня з Києва виступив на зустріч зовнішньому ворогові курінь Першої Української військової юнацької школи ім. гетьмана Богдана Хмельницького та Студентський курінь, разом у складі 300 молодих вояків, під командуванням сотника-студента Омельченка Вирушили на північний схід і прибули на залізничну стан-

увійшли загопи Юрія Коцюбинського та Михайла Муравйова. Складались вони з матросів Балтицької флотії і солдат старої російської армії, що не скористались з декрету про демобілізацію і лишились служити новій владі. Було багато червоногвардійців — озброєних робітників з Москви, Петрограда, Донеччини, Севастополя. Вони навіть не мали вояцьких уніформ і здебільшого були у шкіряних куртках, підперезані кулеметними стрічками.

Вулиці Києва сповнилися ленінськими обозами, артилерією, польовими лазаретами і кухнями, возами з амуніцією та спорядженням. У ті часи армія не знала ще механізації і все це тягли коні. До однієї гармати впрягалось по три або чотири пари коней і один кінь спереду.

Першим урядовим чинником нової влади був так зв. Революційний Комітет, що примістився в колишньому царському палаці. В будинку колегії Павла Галагана на Фундуклівській вулиці, де за Центральної Ради було українське військове міністерство, тепер осів так зв. народний комісаріят військових справ. Там була резиденція Юрія Коцюбинського. Резиденція Михайла Муравйова примістилась на Хрещатику у великому готелі.

12 лютого советський „уряд” України переїхав з Харкова до Києва. 19 лютого появився наказ Муравйова про перехід влади в місті від революційного комітету до Ради (Совета) робітничих і солдатських депутатів, головою якої став Андрей Іванов.

Зі встановленням нової влади українські гроші були уневаженені і виміняні в банках на російські. Проведено націоналізацію банків. Міська торгівля харчами відбувалась вільно. Відкрились також книгарні.

З газет було припинено „Киевскую Мысль”, але „Последние Новости” і „Нова Рада” виходили, хоч і не регулярно. „Нова Рада” містилась на Інститутській вулиці. Працював у ній і Сергій Єфремов. Коли большевики одного дня хотіли вдертись до редакції, мешканці того будинку забарикадували всі входи до будинку та на двір великими рульонами газетного паперу і оборонялись та не допустили напасників, які, без сумніву, розгромили б українську редакцію.

Прихід московсько-большевицького режиму позначився масовими розстрілами всіх прихильників Центральної Ради і українського війська. Тоді було розстріляно членів Центральної Ради: Олександра Зарудного і Леонарда Бочковського, санітарно-військового інспектора Михайла Орловського, журналіста Ісаака Пугача та численних інших.

Розправлялось з небажаними чи ненависними зверхниками і саме збунтоване населення. Ченці Лаври розстріляли митрополита Російської Православної Церкви Володимира за жорстоке поводження з ними.

Але панування нової влади було коротке. 24 лютого німецькі і 27 лютого австро-угорські частини Східної армії рушили на Україну. 27 лютого большевики втекли з Києва. 28 лютого було безвладдя і кияни самі охороняли свої будинки та підтримували спокій у місті.

1-го березня в авангарді німецьких військ увійшли в Київ через Лук'янівку українські відділи під командою генерала Костянтина Присовського і Симона Петлюри. Оваційно зустрінуті українським населенням, вони проходили по Львівській вулиці в напрямі до Софіївського майдану. У відкритому чорному авті — мчали Симон Петлюра і з ним тоді зовсім молодий начальник Січових Стрільців Євген Коновалець.

Софіївський майдан був залитий народом. Майже всі люди були з квітами в руках. У соборі Св. Софії відбувалась відправа, і по закінченні її урочиста процесія духівництва на чолі з єпископом вийшла на майдан під спів величезного хору.

Від Михайлівського монастиря показалися українські вояки. Їх зустрічали квітами. Квіти були в петлицях уніформ, у цівках рушниць, на лафетах гармат. Лунали вигуки багатотисячної маси: „Хай живе Україна!”, „Слава українському війську!”

На площі було відслужено молебень і відспівано многоліття українському вояцтву, а далі відбулась парада. Частини дефілювали під звуки оркестр перед своїм командуванням.

З паради військо рушило по Володимирській вулиці. Симон Петлюра, у звичайній військовій шинелі і чорній баранячій шапці, йшов як рядовий у першій лаві вояків. Ентузіастичні

вигуки „Слава Петлюрі!” — здригали повітря.

2-го березня почали вступати до Києва німецькі війська. Вони були в сірих уніформах і металевих шоломах. Повернулись Михайло Грушевський і члени Центральної Ради та уряду.

Кабінет Голубовича зреформувався. До нього ввійшли представники всіх головніших українських фракцій, серед них чотири соціалісти-федералісти: Сергій Шелухін як міністер юстиції, Вячеслав Прокопович — освіти, Іван Фещенко-Чопівський — торгівлі, Олександр Лотоцький — державний контролер. Міністром внутрішніх справ став Михайло Ткаченко. Неукраїнські соціалістичні групи стримались від участі в кабінеті.

У відповідь на повідомлення голови уряду Голубовича про визволення Києва за допомогою німців, німецький канцлер Гертлінг лицемірно писав, що німецькі війська прийшли на Україну лише як гості та приятелі і не мають іншої мети, крім надання допомоги Українській Республіці налагодити в себе державне життя. Він підкреслив, що Україна є незалежною Республікою і як тільки сам український уряд „прийде до переконання, що завдання німецьких військ скінчені, так негайно буде дано наказ про їх виведення”. Майбутнє показало, наскільки неправдиві були ці обіцянки.

У день свята Тараса Шевченка кияни читали оповіщення Центральної Ради, що вона міцно стоїть і стоятиме на тих соціальних і демократичних гаслах, які були проголошені у Третьому і Четвертому Універсалах, а далі пояснювала причини покликання німців на Україну.

Почалась внутрішня кропітка праця в місті. Київську міліцію було віддано під безпосередній нагляд народного міністерства. Вийшло розпорядження, щоб усі урядові оповіщення обов'язково видавались українською мовою і всі публічні написи та вивіски і реклями по крамницях, що дотепер були російською мовою, були замінені українськими.

Увагу киян привернув закон про українське громадянство. Було заборонено влаштовувати мітинги та процесії з нагоди першої річниці російської (большевицької) революції.

До Києва почали прибувати емігранти і діячі

з Галичини. Приїхали: д-р Дмитро Донцов, д-р Василь Панейко, Михайло Залізник, Володимир Степанківський, Андрій Жук, Микола Василько.

Національно-культурне життя столиці підносилося. Зростала кількість видань. Вийшло нове число журналу „Книгар” і в ньому стаття Миколи Зерова про Симона Петлюру, в якій автор присвятив Головному Отаманові Франкові слова:

„Все, що мав у житті, він віддав
Для одної ідеї,
І горів і яснів і страждав
І молився для неї.”

У вітринах книгарень з'явилися книжкові новини: щойно скінчена друком одностомова багатолітнестрована „Історія України-Русі” Михайла Грушевського, від кам'яної доби аж до подій поточного 1918 року, повість „Тарас Бульба” Миколи Гоголя в перекладі Миколи Садовського з присвятою його любим синам, поетична збірка „Соняшні кларнети” Павла Тичини, де була вміщена і самостійницька поема „Золотий гомін”.

Увійшла до Києва дивізія синьожупанників, зформована з українців-воjakів, що перед тим були в німецькому чи австрійському полоні. Стрункими лавами воjаки дивізії продефілювали по Львівській вулиці в напрямі до Центральної Ради. „Всі як один молодці в синіх жупанах і високих козацьких шапках, прекрасно озброєні, з бадьорим виглядом — мені здалось, що я бачу якийсь чудовий сон, що переді мною воскресла стара козацька Україна і аж тепер я відчув, що дійсно маємо державу, коли маємо таке прекрасне військо!” — захоплено писав очевидець цієї дефіляди проф. Дмитро Дорошенко.

Перед будинком Центральної Ради відбулась парада дивізії. Члени Київського Українського Клубу прийняли над дивізією культурну опіку, розгорнули серед воjakів освітню працю.

20 березня було урочисто відсвятковано перші роковини Центральної Ради. У своїй промові Михайло Грушевський висловив задоволення з сумлінного виконання нею своїх обов'язків перед батьківщиною. Повстанням з місць учасники свята вшанували пам'ять молодих

героїв Крут, Луґача, Зарудного, Бочковського та всіх інших, які поглигли за Україну на фронті та обоє були замучені в замілі.

22 березня Центрального Рада ухвалила затвердити велику і малу печаті Української Національної Республіки.

1-го квітня відбулися похорони молодих кривопільських ліптарів на Аскольдовій могилі. Словнився Київ плачем родних учасників бою і всього громадянства. Плакала вся Україна за своїми відданими синами.

— Утрить слюзи ваші, що котяться, — сказав над могилу Михайло Грушевський: — ці юнаки віддали для батьківщини найбільше та найцінніше, що мали, і нація ніколи не забуде цього.

— Ця могила — наш храм. Минуть роки, десяти роки, сторіччя — пам'ять про юнаків героїв не згинє вовік. Вона світлим не тільки українцям, а всім Обраним Богом людям, що покладають життя своє во ім'я ідеї, во ім'я брата свого, — сказала письменниця Людмила Старипська Черняхівська.

Український уряд розпорядив велику працю над заліковуванням ран дової війни. Газети рясніли статтями про завдання, які ставили перед собою Бєволод Голубович і члени його кабінету. Скриплення адміністративного апарату, відбулася народнього господарства, запровадження пільговості в засівах, налагодження транспорту і товарообміну з центральними державами, переведення військового промислу до виного мирної продукції, підшукання праці для безробітних — було те, що насамперед мусили зробити.

Над розв'язанням усіх цих проблем заходився наплетливо працювати уряд.

Але з відновленням у Києві діяльності Центрального Ради в новому складі виявилось розходження з тими групами, які не брали в ній участі в запровадженні уряд, підняли їх розпочав запроваджувати уряд, підняли якби почали чинити спротив будь-яким вивам української державності.

Вогнищем боротьби проти Центрального Ради стала кінська міська Дума, де зібрався симпатик з одного боку чорносотенства, а з другого — большевизму. Вони закидали урядові

Голубовича, що він виявляє замало демократизму для не-українців і провадить націоналістичну та шовіністичну політику. Фракція українських соціал-демократів і деякі не-українські фракції визнали за неможливе для своїх членів брати участь у кабінеті Голубовича і вимагали його відставки.

А тим часом сваволя і зловживання німців та особливо австрійців давали змогу всім незadowolеним обвинувачувати в усюму цьому український уряд і тим самим утруднювати його роботу. Цей наказ був брутальним втручанням у внутрішні справи України і шовіністичним помпиком. Цей наказ був брутальним втручанням у розріз з земельним законодавством Центрального Ради.

11 квітня Центрального Рада схвалила термін скликання Українських Установчих Зборів на 12 травня.

У зв'язку з намаганням Румуні загарбати Басарабію, де поважною частиною населення є українці, які висловили бажання бути в складі Української Держави, Центрального Рада видала 12 квітня декларацію, видруковану в усіх газетах, заявляючи, що вона не визнає ухвали Сфатул-Лєрія, удаваного сімью фіктивної Басарабської республіки про приєднання до Румунії. Ця зафаригована ухваля є насильством, а не актом вільного вияву волі всіх народів Басарабії. Центрального Рада вимагала здійснення бажання того населення, яке хотіло прийти до України.

Чим дали більше український уряд змушений був протидіяти сваволі німців і австрійців, виступати проти безправних харчових реквізицій, арештів і навіть розстрілів українських громадян, що їх німці безпідставно затіювали в більшевизмі, а австро-угорські частини відбирали харчі і чинили криваву розправу з селянами, кажучи, що почувують себе покинутими до охорони правобережного поміщицького перед большевизмом селян.

13 квітня Центрального Рада ухвалила оповістити людинств, що накази Бінгторна не повинні виконуватись, і доручила Раді міністрів опро-

тестувати перед німецьким урядом поведінку його військових представників на Україні. Український міністер внутрішніх справ Михайло Ткаченко закликав свої органи не виконувати судових доручень німців і австрійців.

Газети принесли сумну вістку, що 15 квітня помер клясик української літератури Іван Нечуй-Левицький. Похорон майстра мистецької прози уряд взяв на державний кошт. Похоронну процесію супроводжували військові оркестри, які грали жалібні марші. Письменник був похований на Байковому кладовищі, де спочивали вічним сном Михайло Старицький, Борис Грінченко, Микола Лисенко, Леся Українка.

Сваволя німців зростала. 25 квітня був проголошений наказ Ейнгорна про заведення німецьких військово-польових судів на Україні. 26 квітня німці роззброїли Першу українську дивізію синьожупанників і Січових Стрільців у казармах на Львівській вулиці 24.

Німецьке військо оточило 28 квітня будинок Центральної Ради і озброєний відділ німецьких вояків вдерся в залю засідань, провів обшук приєвних, заарештував кількох міністрів і розігнав учасників наради.

Мимо всіх тих насильств, український уряд отчайдушно намагався продовжувати свою працю. 29 квітня на засіданні Центральної Ради було ухвалено Конституцію Української Народної Республіки і зміну земельного закону. Президентом Республіки обрано Михайло Грушевського.

Але того самого дня під охороною німецького війська зібрався в приміщенні Київського цирку на Миколаївській вулиці з'їзд помічників-землевласників України, що назвали себе хліборобами і, не маючи сил самі протиставитись соціальним та аграрним реформам Центральної Ради, вдалися по допомогу до німців. Вони іменували себе представниками волі всього українського народу і проголосили нову — гетьманську владу на Україні та обрали гетьманом генерала Павла Скоропадського.

Гетьман, уродженець Вісбадену, великий землевласник на Чернігівщині та Полтавщині, мав 45 років, скінчив в 1893 році Пажеський корпус, служив у кінній гвардії, був в особистій охороні царя, за війни командував першою гвардійською кавалерійською дивізією і армій-

ським корпусом. З початком революції він творив українські збройні сили, і в серпні-грудні 1917 року командував Першим українським корпусом.

30 квітня кияни читали „Грамоту до всього українського народу”, що її видав новий володар. Повідомляючи про переворот, він засуджував Центральну Раду та її міністерства, як установи ніби нездатні до державно-творчої праці, і проголошував, що для запевнення ладу і спокою переймає необмежену владу над краєм, розв'язує Центральну Раду, всі земські комітети, звільняє дотеперішніх народніх міністрів та їх заступників, привертає силу права приватній власності і уневажнює всі закони та розпорядження Центральної Ради. Твердячи, що українську державність врятували центральні держави, „вірні своєму приреченню, готові далі боротись за волю і мир на Україні”, гетьман обіцяв скорі проголошення виборів до українського законодавчого сейму, викуп земель великої посілості селянами, відбудову крайової торгівлі і промислу.

Слідом за тим вийшли „Закони про тимчасовий державний устрій України”, яка в наслідок перевороту перетворювалась з демократичної республіки на конституційну монархію.

Багато людей було заскочено таким несподіваним зворотом справи. Михайло Грушевський опинився фактично на нелегальному становищі і оселився на околиці, на Звіринці, ніде не показуючись назовні.

Створити новий гетьманський уряд виявилось нелегкою справою. Півтора тижні тимчасовий голова гетьманської Ради міністрів Сахно-Устимович, разом з Миколою Василенком, безуспішно старались зформувати кабінет. Українські діячі в більшості відмовились брати в ньому участь.

Щойно по довгих переговорах 10 травня вдалось зформувати Раду міністрів, зі складом якої уважно знайомились кияни по газетах. А склад був такий: голова і міністер внутрішніх справ Федір Лизогуб, військових справ Олександр Рогоза, фінансів Антін Ржепецький, торгівлі Сергій Гутник (жид), земельних справ Василь Кокольцев, харчових справ Юрій Соколовський, культів Василь Зінківський, народного здоров'я Всеволод Любінський, освіти

цей лист, як згадував у своїх спогадах Дорощенко, перекопала гетьманська розвідка.

В колішньому будинку Центральної Ради на Володимирській вулиці 23 травня відбулось відкриття російсько-українських переговорів під головуванням Миколи Василенка. Того ж дня української делегації був Сергій Шелухін і до її складу входили: державний секретар Ігор Кітязковський, Христофор Барановський, інженер Адам Селіц, Ілатон Ліннінченко, проф. Оттон Енхельман, вієцькові експерти полковник Слівінський і Мишковський, від морської Служби — Петро Стебницький. Крім того міністерства капітан Михайло Білинський. Пізніше до них долучились Петро Стебницький і Максим Славинський. В російській делегації експертами були проф. Неміровський, Івановський, генерали Оudinov і Ситін та багатородинно наставлені до гетьманського уряду партії, організації та особи створили 24 травня Український Національний Союз, який декларував потребу свого існування для об'єднання загроженого українства і в посланні „До німецького народу“ навіть твердив, що гетьманський уряд у цілості складається з ворогів української держави.

Газети широко описували різні урочистості, уряджувані в гетьманському палаці, яким став колишній будинок київського генерал-губернатора в кінці Інститутської вулиці.

2 червня там відбулась церемонія визнання нового державного ладу на Україні з боку Німеччини і Австро-Угорщини. Біля палацу виступила гетьманська козацька особа з особистого гетьманського козачого. При дверях посів — німецького барона Альфонса Муна фон-Шварценштейна і австрійського Йогана Форча зупинив гетьманський господар Михайло Ханенко і генерал Присовський, а при вступі до зали, відведеної для церемонії, — керівник міністерства закордонних справ Дмитро Дорошенко і начальник гетьманського штабу генерал Дашкевич-Торбаський. У церемоніальній залі, де зібрались Гетьман зі своїм почетом, Мум і Форчач в імені своїх урядів склали декларації визнання гетьманської влади і згоду вступити з нею в ділові зносини.

(Продовження буде)

Микола Василенко, шляхів Борис Бутенко, юстиції Михайло Чубинський, праці проф. Ю. Валтер, державний контролер Юрій Афанасієв, державний секретар Ігор Кітязковський. Посада міністра закордонних справ лишилась неосаджена. Кияни бачили, що більшість міністрів, хоч і були з походження українці, але в українському визвольному русі. Були побованя, що на Україні відновляться царські порядки. Ці „зобні вістки“ спростовувала 10 травня урядова гетьманська декларація.

Відбулись промаднання на зміну режиму були різні. Робітничий з'їзд, що зібрався 12 травня в Києві, висловився за відновлення республіканської влади.

В цей час директором Українського Телеграфного Агентства став д-р Дмитро Дощов. 19 травня відбулось урочисте відкриття Українського Клубу в новому великому приміщенні на розі Прорізної і Пушкінської вулиць, де тепер міститься Київський Будинок Вчених. На свято о 9 год. вечора прибув і Гетьман у супроводі двох ад'ютантів та виголосив святоковий промову.

Урядові переговори з Дмитром Дорошенкоком щодо його вступу до гетьманського уряду як керівника міністерства закордонних справ 19 травня увінчалися успіхом. А наступного дня 20 травня „Нова Рада“ гостро скритикувала його за це, вказуючи, що демократичні кола ухвалили не брати участі у гетьманському уряді і сповіщаючи про виключення з партії Дорошенка. Проте він не звернувся на це уваги і вже в липні став міністром закордонних справ. Перед новим урядом стояло питання утворення стосунків з Советською Росією. Київ сповнився чутками про скорий приїзд російської делегації для переговорів. Така делегація, на чолі з Христиняном Раковським і Дмитром Мануїльським, дійсно скоро прибула. Оселили її в готелі „Марсель“ на Білківському бульварі. Готель цей славився тим, що в ньому завжди сходились на відпочинок після нічних прогулок по бульвару різні легковажні діячі з своїми компаньйонами. Про це доповідав член російської делегації Травновський і написав до Москви, що перебування в такому готелі компромітує советських „дипломатів“, але

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА!
УКРАЇНСЬКА ШАДНИЧО—ПОЗИЧКОВА СПІЛКА
"ПЕВНІСТЬ" У ЧІКАГО ТА ФІЛІЯ В ПАЛАТАЙН, ІЛЛ.

платить найвищу дивіденду від ощадностей, а саме:

- 5¼% від біжучих щадничих конт,
 - 6¼%, 6½%, 6¾%, 7%, 7½% та 7¾% від СЕРТИФІКАТІВ, залежно від суми та часу, на який вкладається.
 - Кожне ШАДНИЧЕ КОНТО є забезпечене ФЕДЕРАЛЬНОЮ УРЯДОВОЮ АГЕНЦІЄЮ ФСЛІК — до суми 40.000 доларів.
 - Бажаєте купити дім, господарство (фарму), чи площу, зверніться до СПІЛКИ за позичкою (мортгеджом), яку одержите на дуже догідних умовах.
- КОРИСТАЙТЕ З УСЛУГ, ЯКІ ДАЄ СПІЛКА „ПЕВНІСТЬ“:**
- ОСОБИСТІ ЧЕКИ (ЧЕКОВІ КОНТА) т. зв. „НОВ АКОУНТС“.
 - ПЕНСІЙНІ КОНТА — ІРА та КІО — на яких зложені гроші відтягається від прибуткового податку.
 - НЕЗАЛЕЖНО ДЕ ЖИВЕТЕ, ШАДІТЬ ПОШТОЮ В „ПЕВНОСТІ“.
 - ВОГНЕТРИВАЛІ ДЕПОЗИТОВІ СКРИНЬКИ.
 - ГРОШЕВІ ПЕРЕКАЗИ — ПОДОРОЖНІ ЧЕКИ.
 - ПЛАЧЕННЯ МІСЬКИХ рахунків за воду, газ, електрику та телефон.
 - БЕЗПЛАТНЕ НОТАРІАЛЬНЕ ЗАВІРЕННЯ ДОКУМЕНТІВ.

За ІНФОРМАЦІЯМИ та ПОРАДАМИ у всіх ФІНАНСОВИХ СПРАВАХ просимо звертатися особисто, або телефонічно з довір'ям!

Години праці:

Понеділок:	9 — 3 по пол.	Четвер:	9 — 3 по пол.
Вівторок:	9 — 3 та 6 — 8 веч.	П'ятниця:	11 — 8 веч.
Середа:	закрито	Субота:	9 — 1 опівдні

932-936 N. WESTERN AVENUE, CHICAGO, (ILL. 60622

tel.: (312) 772-4500

SECURITY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

2166 PLUM GROVE RD., ROLLING MEADOWS, ILL. 60006

Tel.: (312) 991-9393

СТЕЙТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА
"БУДУЧНІСТЬ"
У ДЕТРОЙТІ

СЛУЖИТЬ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ ДЕШЕВИМ І ВИГІДНИМ КРЕДИТОМ. НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИЧКИ НА АВТА, ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІЇ, ШПИТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИЧКИ (КРІМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧКОДАВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ 5 1/4% ДИВІДЕНДИ.

Вкладчики мають безкоштовне життєве забезпечення до висоти 2,000 дол.

Ощадності забезпечені до всякої висоти.

FUTURE CREDIT UNION OF DETROIT

4641 Martin Ave. 3011 Caniff

Detroit, Mich. 48210-Hamtramck, Mich. 48212

Tel.: 843-5411

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА СУМА
В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

ВИДАЄ ПОЗИЧКИ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ; СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ ЧЕКАМИ; УДІЛЯЄ НАЙДЕШЕВІШИЙ КРЕДИТ НА АВТА, МОРТГЕДЖІ, ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки, вакації, весілля та інші цілі.
СПЕЦІАЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
Майно кожного вкладчика чи позичкодавця забезпечене.

Прймає ощадності і платить 6% дивіденди.
Безплатне забезпечення ощадностей.
Безплатне життєве забезпечення.

до 2.000 дол.

Адреса:

SUMA (YONKERS)

FEDERAL CREDIT UNION

301 Palisade Ave. Yonkers, N. Y. 10703

Tel.: 914-965-8560

МОСКОВСЬКА ГРИПА

(Фейлетон)

Грипа, як відомо, найбільш поширена між людьми недуга. Сьогодні вона так уже поширилась, що вже маємо кілька її видів: звичайна, Гонг-Конгська, свиняча, легіонерка і т. п. Між людьми, а особливо нашими, українськими, які люблять політикувати й політканити, поширилась в останніх роках так звана, московська, чи інакше, есесернська грипа. Хворіють на неї людські створіння Адамового й Свиного колін, старші й молоді, інтелігенти й прості люди, старіші й новіші емігранти і т. д.

Отак живе собі українська людина в діаспорі, весь час вроді їй за виїнятком туги за рідними сторонами нічого не долягає і, раптом, ні сіло, ні впало, починає вередити. Починає її заверчуватись в голові, нудити, втрачає віру в своє дотеперішнє кредо, починає недовіряти своїм людям, віра в самостійність України спадає до точки замерзання. Охоплює її політична гарячка, дістає вона галюцинації: їй являється привиди Махна, Бакуніна, чи якогось іншого анархістичного „світота“. Вона лепече напів-притомна:

— слава тобі, батьку Несторе, покровителю наш, ідеале наш, кумире наш! . .

— Поклін праху твоєму й тіні твоїй, батюшко Бакуніне! . .

— Слава вам, творці анархізму, найкращої з найкращих політсистем світу без держав, урядів, законів, поліції! . .

Другим являється привид Маркса і вони гарячують:

— Вічна хвала тобі, найбільший з найбільших вчителю, реформаторе людського мозку, геніальний візіонере, великий пророче Диявола, творче найсправедливішого політичного ладу! . .

Іншим навіть являється примара Троцького і вони маячать:

— Великий державний мужу! Спасителю і визволителю нашої України і її народу! Хай сяє ім'я твоє і слава про тебе хай сяє всюди і повсякчас! . .

Є й такі, яким під тиском цієї недуги змаліла майже до непомітності віра в самостійну Українську Державу. Їм верзеться з гарячки, що УСССР, це держава українського народу — переємниця УНР.

— І пощо боротись за самостійну українську державу, — вередять вони, — без жодних пер-

спектив? Та це ж все одно, як би миш хотілась нарватись на слона. А зрештою формально ця держава існує і гарантується советською конституцією! . .

Що ця „держава“ практично не існує, тяжко якось сприйняти їхнім розгарякованим мозкам. А тут ще й „ЕУ-2“ із Сарселю каже, що була УНР, а тепер . . . тяглість: „УСССР“! . .

Трапляються й такі, які, захопивши цієї недуги, мимрять собі під носом, щоб зрезигнувати з політичної діяльності за визволення України від московських червоних імперіялістів, а всю свою силу звернути на оборону переслідуваних інакшедумуючих. З надмірної гарячки вони не можуть сприйняти цього факту, що українські Нескорені й страждають за те, що відважно підносять прапор боротьби за незалежну, Державну Україну.

Є ще й такі недужі, яких голови болять, що хтось там веде акцію в обороні Нескорених, мовляв, така акція їм ще більше може пошкодити. До них ніяк не пристають заклики цих Нескорених, щоб якраз організувати якнайширші акції в їх обороні.

Погана ця недуга — московська грипа, а тим більше тим, що ще не винайдено запобігливого проти неї ліку.

Панько Незабудько

30.000 ЖИДІВСЬКИХ ЕМІГРАНТІВ З СССР ДО ЗСА

Часопис „Джерузалем Повст“, який виходить в Ізраїлі, повідомляє, що за останні вісім років 30.000 емігрантів, переважно жидів, переїхали на постійний побут до Америки. Лише незначна частина цих емігрантів виїхала з СССР на американські виїздки. Більшість одержали віздову візу до Ізраїлю, але у Відні змінили свої рішення і виїхали через Рим до З'єднаних Стейтів.

За цей самий період 125.000 емігрантів з СССР поселилося в Ізраїлю. Останнім часом приблизно половина емігрантів, що виїжджають до Ізраїлю, змінюють своє рішення у Відні і вибирають для постійного побуту ЗСА, Канаду, Австралію і інші країни.

“VISNYK” — “THE HERALD”

Published by Organization for Defence of Four
Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August, when bimonthly.

Second class postage paid at General Post Office,
New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10003.